

VOIMANKÄYTÖN YLLÄPITOKOULUTUS- TEN TEHOSTAMINEN KANTA-HÄMEEN KENTTÄJOHTOALUEELLA

Juha Pirkkalainen

5/2020

Tiivistelmä

Tekijä Juha Pirkkalainen	Tutkinto Poliisi (AMK)
Julkaisun nimi Voimankäytön ylläpitokoulutusten tehostaminen Kanta-Hämeen kenttäjohtoalueella	Julkisuusaste Liite 2 salassa pidettävä
Ohjaaja Kirsi Viitanen Juha Kinos	Opinnäytetyön muoto Toiminnallinen opinnäytetyö
<p>Poliisi saa käyttäjäkoulutuksen voimankäyttövälineisiin ja fyysiseen voimankäyttöön Poliisiammattikorkeakoulussa poliisi-amk tutkintoa suorittaessaan. Työhön siirryttyään poliisit osallistuvat vuosittaisiin pakollisiin ylläpitokoulutuksiin poliisiyksiköissä.</p> <p>Tämän työn tarkoituksena on ollut selvittää, onko Kanta-Hämeen kenttäjohtoalueen voimankäytön ylläpitokoulutuksissa kouluttajien mielestä jotain parantamisen varaa, mitä se on sekä tehostaa ja parantaa koulutuksia laadullisesti.</p> <p>Työn tarpeen selvitys on tehty laadullisia menetelmiä käyttämällä Kanta-Hämeen voimankäytön kouluttajille kyselytutkimuksena. Tutkimuksen mukaan suurimmat ongelmat liittyvät suunnitelmallisuuden puutteeseen ja harjoituskertojen vähyyteen. Joitakin asioita jää kouluttamatta ja kaksi harjoituskertaa vuodessa koettiin liian vähäisiksi.</p> <p>Produktissa on kehitetty kolmen vuoden mittainen harjoitussuunnitelma, jossa kerrataan koko poliisi-amk voimankäytön eri aihealueet läpi. Tämän jälkeen kierto alkaa alusta samoilla teemoilla. Harjoituksiin on nostettu oppimista edistäviä elementtejä oppimisen teorian kautta. Harjoitukset ovat skaalautuvia: niitä voidaan helpottaa tai vaikeuttaa koulutettavien tason mukaan helposti. Harjoitussuunnitelman tavoitteena onkin helpottaa vuosisuunnittelua ja toimia runkona vuosittaisten koulutusten järjestämiselle.</p>	
Sivumäärä 38	Tarkastuskuukausi ja -vuosi
Avainsanat Voimankäyttö, oppiminen, oppimisen teoria, taitojen oppiminen, muisti	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
1.1 Opinnäytetyön tavoite.....	5
1.2 Opinnäytetyön rakenne	7
2 OPINNÄYTETYÖN TIETOPOHJA	8
Tiedon hankinta.....	8
Työn menetelmät.....	9
Muisti ja oppiminen.....	9
2.1.1 Poliisin osaamisvaatimukset.....	11
2.1.2 Taidon oppiminen	13
2.1.3 Osaamisen arvioiminen	13
2.1.4 Tunteiden merkitys oppimiselle.....	15
2.1.5 Motivaatio.....	17
2.1.6 Metakognitio	19
2.1.7 Palautteen ja itsearvioinnin merkitys oppimisessa	19
Konstrukttiivinen linjakkuus.....	20
3 KVALITATIIVINEN SELVITYS TYÖN TARPEELLISUUDESTA JA KEHITYSTARPEISTA	21
Kyselytutkimus	22
Sisällön analyysi ja tulosten raportointi	24
4 KYSELYN JA TEORATIEDON YHDISTÄMINEN KOULUTUKSIIN	28
Oppimisen tehostaminen	28
Koulutusten ilmapiiri.....	32
5 JOHTOPÄÄTÖKSET.....	32
Työn merkitys	32
Produktin mahdollisuudet ja jatkojalostus	32
6 POHDINTAA	33
Oman osaamisen kehittyminen	33
Pohdintaa teorian vaikutuksesta lopulliseen työhön	34
LÄHTEET	36
7 LIITTEET.....	38
KYSELY.....	38

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on tehostaa ja parantaa laadullisesti Hämeen poliisilaitoksen Kanta-Hämeen kenttäjohtoalueen vuosittaisia voimankäytön ylläpitokoulutuksia. Kyseessä on toiminnallinen opinnäytetyö, jonka produktiossa, koulutussuunnitelmat, on poliisilain perusteella salassa pidettäviä. (PoL 7 luku 3§ 1mom)

Poliisi saa Poliisi- amk-tutkintoa suorittaessaan käyttäjäkoulutuksen erilaisiin voimankäyttövälineisiin, fyysiseen voimankäyttöön ja taktikkaan. Näistä taidoista motoriset taidot ovat huipussaan juuri ennen työharjoittelua ja niiden tekninen osaaminen laskee nopeasti ilman kertausta (Suomalainen valmennusoppi 1989, 124.) Taktiset taidot periaatteessa paranevat onnistuneiden työtehtävien ja kokemuksen kasvun myötä. Tosin riskinä on myös huonojen rutiinien voimistuminen. Poliisi on poliisiasetuksen mukaan velvollinen ylläpitämään ammattitaitoaan ja osaamistaan ja työnantaja on velvollinen järjestämään vuosittaisia ylläpitokoulutuksia ammattitaidon ylläpitämiseksi mm. voimankäytön saralla. Poliisissa on käytössä kenttäkouluttajajärjestelmä, jossa osa poliisiyksiköissä toimivista poliiseista on koulutettu poliisin kenttäkouluttajiksi ja he toimivat oman yksikkönsä kouluttajina ylläpito- ja osittain käyttäjäkoulutuksissa. Jokainen poliisi, jos häntä ei ole erikseen asiasta vapautettu, on velvollinen osallistumaan yksikön vuosittaisiin ylläpitokoulutuksiin. (Sisäministeriön asetus poliisin voimakeinoista sekä kulkuneuvon pysäyttämisestä.)

Tämän työn kipinä on omassa kenttäkouluttajataustassani. Olen toiminut kenttäkouluttajana vuodesta 2013 lähtien ja koko ajan kamppaillut samojen asioiden kanssa. Kuinka saada mahdollisimman vähästä koulutusajasta mahdollisimman paljon irti ja kuinka järjestää ylläpitokoulutus mahdollisimman tehokkaaksi ja mielekkääksi? Lähtötilanteessa on tehty laadullisia menetelmiä käyttämällä kyselytutkimus Kanta-Hämeen voimankäytön kenttäkouluttajille, jossa selvitetään nykytilannetta ja olisiko koulutuksissa parantamisen ja tehostamisen varaa. Tutkimuksen mukaan suurimmat puutteet tällä hetkellä ovat suunnitelmallisuuden puute ja koulutuskertojen vähäisyys.

Teoreettisena viitekehyksenä opinnäytetyössä on aikuisoppiminen, oppimisen tehostaminen ja jo opitun taidon ja osaamisen ylläpitäminen poliisin työssä. Opinnäytetyössä on tarkoitus ensin selvittää tarvetta mahdollisille muutoksille ylläpitokoulutuksissa, tämän jälkeen perehtyä alan kirjallisuuteen ja teoriaan ja nostaa teorian kautta oppimista ja taidon ylläpitämistä tukevia elementtejä vuosittaisiin ylläpitokoulutuksiin, jotta kokonaisuus tukisi oppimista ja

taidon ylläpitämistä mahdollisimman hyvin ja vähästä koulutusajasta saataisiin paras hyöty osaamisen näkökulmasta katsottuna. Työssä tutkimuskysymyksinä ovat: Onko tarvetta muuttaa nykyisiä koulutuksia jotenkin? Puuttuuko nykyisistä koulutuksista jotain? Voiko oppimista tehostaa koulutuksissa erilaisin pedagogisin menetelmin?

Produkti rakentuu siten, että se on sellaiseen käytettävissä koulutusten pitämiseen ja tarvittaessa sen voivat ottaa käyttöön muutkin poliisilaitokset. Koska kyse on ylläpitokoulutuksesta, on produktin koulutuskierto muutaman vuoden mittainen, jonka jälkeen se alkaa alusta. Näin kaikki voimankäytön ydinmateriaali tulee kerrattua ja päivitettyä muutaman vuoden välein. Koulutussuunnitelmaa on mahdollista skaalata ryhmän mukaan, pysytään annetussa aiheessa, mutta tehdään harjoituksesta vaativampi tai helpompi ryhmän tason mukaan.

1.1 Opinnäytetyön tavoite

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tehostaa ja parantaa Hämeen poliisilaitoksen Kanta-Hämeen kenttäjohtoalueen vuosittaisia ylläpitokoulutuksia. Tämän työn raporttiosiossa käsitellään aikuisoppimista ja sen tehostamista poliisien voimankäytön ylläpitokoulutusten viitekehyksessä. Kohteena ovat virassa olevat poliisimiehet, joita ei ole erikseen vapautettu voimankäyttökoulutuksesta.

Kyselytutkimuksen mukaan koulutus on ollut vuosien ajan ja on edelleen vailla selkeää rakennetta ja rutiinia. Sinänsä kyllä koulutetaan oikeita asioita ja pidetään hyviä koulutuksia, mutta ongelmana on kirjatun ja jatkuvasti olemassa olevan suunnitelman puute. Tämä tarkoittaa sitä, että koulutuksiin saattaa jäädä katveja vuosien ajaksi tai pahimmillaan jotain asiaa ei kouluteta ollenkaan. Toisaalta ongelmaksi nähdään se, että koulutukset eivät tue toisiaan ja ovat irrallisia. Koulutusten tulisi tukea toisiaan ja samankaltaisten tai jopa samojen asioiden tulisi toistua koulutuksissa, jotta tietyt toimintamallit voidaan ylioppia. Tätä tukee Salakarin maininta ylioppimisesta:

"Kun harjoittelempa asiaa enemmän kuin sen osaamiseksi on välttämätöntä, tätä kutsutaan ylioppimiseksi. Ylioppimisen seurauksena opittu asia säilyy muistissa pidempään. Tällä on merkitystä erityisesti taidoissa, jotka on osattava, mutta joita tarvitaan harvoin." (Salakari 2007, 29.)

Poliisin voimankäyttö ja etenkin aseenkäyttö on juuri tällaista taitoa, joka on kriittistä ja se on osattava, mutta jota tarvitaan harvoin.

Samojen asioiden tekeminen eri yhteyksissä eli ns. satunnaisharjoittelu on aikuisella tehokkaampaa kuin ns. blokkiharjoittelu. Satunnaisharjoittelussa tehdään samaa liikettä eri variaatiolla tai eri lähtötilanteesta, kun blokkiharjoittelussa toistetaan samaa liikettä. Lapsilla blokkiharjoittelu on tehokkaampaa, koska heillä ei vielä ole niin paljoa liikemalleja ja liike pääsee vakiintumaan nopeammin, aikuisella puolestaan on jo liikemalleja, joten satunnaisharjoittelu on tutkimuksen mukaan tehokkaampaa. Satunnaisharjoittelu on parempaa pitkäkestoisen motorisen muistin syntymisessä. (Sandström & Ahonen 2011, 68-69).

Haasteeksi poliisilla ja poliisien koulutuksessa tulee se, että pelkät motoriset taidot eri tilanteisiin eivät ole riittäviä. Myös erilaisten taktiikoiden, havaintojen tekemisen ja tilanteen tunnistamisen tulee olla kunnossa, jotta voidaan suorittaa näitä motorisesti yliopittuja malleja, esim. virka-aseen käyttö. Koulutuksissa tulee ottaa huomioon paitsi motoriset taidot, myös kognitioon ja havainnointiin liittyvät taidot sekä toimivaltasäännökset, jotta toiminta on paitsi tehokasta, se on myös puolustettavaa ja asettuu eri lakien ja asetusten sisään ja on yleisesti hyväksyttyä.

Poliisityö on haasteellista, kun pitäisi pystyä nopeasti tekemään oikeat havainnot, tunnistamaan tilanne ja tekemään oikeat ratkaisut voimankäyttövälineen valinnan ja oikean taktiikan suhteen. Samaan aikaan tulee huomioda sivulliset ja kommunikoida partiojäsenen kanssa, jotta ei tehdä vastakkaisia asioita. Näiden vaatimusten lisäksi erilaiset voimankäyttö- ja hätävarjelutilanteet ovat usein äkillisiä ja erittäin stressaavia. Näitä vaatimuksia peilattaessa, olisi mielestäni hyvä, jos koulutukset olisivat huolellisesti suunniteltu kokonaisuus, jossa kaikkia edellä mainittuja elementtejä on kaikissa koulutuksissa normaalin motorisen suorittamisen lisäksi, jotta koulutukset todella tukisivat toisiaan. Tätä tukee myös tehty kyselytutkimus.

Tein kyselytutkimuksen Kanta-Hämeen kenttäjohtoalueen kouluttajille, tarkemmin tutkimuksesta ja sen luvussa 3. Tutkimuksessa nousi kaksi pääkohtaa esiin, jotka katsottiin tärkeimmiksi ja joihin palattiin lähes kaikissa vastauksissa. Nämä olivat suunnitelmallisuuden puute ja liian harvat koulutuskerrat. Suunnitelmallisuuden puute ilmeni monella tapaa, koulutuksia suunnitellaan vuosi tai puoli vuotta kerrallaan, kenellekään ei ole kunnollista kokonaiskuvaa mitä on tehty ja mitä pitäisi tehdä, ydinasioita jää kouluttamatta, koulutukset eivät

tue toisiaan eli jäävät irrallisiksi. Tässä on mainittu vain useissa vastauksissa toistuvia suunnitelmallisuuden puutteeseen liittyviä ongelmia. Vastauksissa tarjottiin yhtenä vaihtoehtona päätoimisen pääkouluttajan viran perustamista.

Liian harvat koulutuskerrat toistuivat myös useimmissa vastauksissa kysymyksistä riippumatta. Kouluttajien mielestä koulutuksia tulisi jakaa useammalle ajankohdalle, jotta niiden välit olisivat lyhyempiä tai koulutuksia olisi lisättävä. Tällä hetkellä pahimmillaan koulutusten väli on melkein vuosi. Oppimisen ja taidon ylläpitämisen kannalta näin pitkä aika on valtava haaste.

Tälle koulutuspaketille, jonka suunnittelen produktiosiossa, on mielestäni selkeä tilaus kyselytutkimuksen perusteella. Tämä koulutuspaketti vastaisi juuri suunnitelmallisuuden puutteeseen ja tässä vaiheessa on mahdollista myös pilkkoa harjoituksia pienempiin ja useammin toistuviin harjoituksiin, jolloin toistoakin tulisi useammin. Toinen asia on, että kuinka hyvin poliisilaitos tunnistaa ongelman koulutuksissa ja suostuu antamaan siihen lisää resurssia. Kouluttajan työpanos tulee lisääntymään, jos koulutuksia lyhennetään ja pidetään useammin. Koulutuksiin osallistuville massoille ei tule merkittävää lisäystä työstä poistumiseen, ehkä jopa helpotusta, jos koulutuspäivä kestää esimerkiksi puoli päivää koko päivän sijasta, jolloin voi iltapäiväksi palata omiin töihinsä koulutuksen jälkeen.

1.2 Opinnäytetyön rakenne

Opinnäytetyö on toiminnallinen, jossa on erillinen produkti ja raporttiosio.

Aloittaessani opinnäytetyötäni, olin varma, että työstä tulee toiminnallinen sisältäen produktiosan, jossa on koulutussuunnitelmat ja koulutuskortit ja raporttiosion, jossa käsitellään itse työn tekemistä ja tutkimusmenetelmiä. Tämän työn toteutustavaksi sopisi myös kehittämistutkimus. Kehittämistutkimuksessa voidaan erottaa selvät vaiheet, jotka vaihtelevat kirjoittajasta riippuen, mutta kaikkien perusajatus on kuitenkin sama eli ongelman määrittely, ratkaisun esitys, ratkaisun kokeilu ja arviointi (Kananen 2012, 53).

Kehittämistutkimus tuntui mielenkiintoiselta, koska työhön liittyi vahvasti samoja piirteitä, ongelman kartoitus ja ratkaisun ehdotus. Erona kehittämistutkimukseen tämä työ ja sen aikataulu ei mahdollista tarjotun ratkaisun arviointia, koska produktin tarjoama koulutusjakso on pituudeltaan kolme vuotta. Näin ollen olennainen osa kehittämistutkimuksesta jäisi pois, koska ei ole järkevää seisottaa opinnäytetyötä useaa vuotta, jonka koulutuskierro vie.

Edellä mainituilla perusteilla päädyin valitsemaan toiminnallisen opinnäytetyön tavaksi viedä opinnäytetyötä eteenpäin. Opinnäytetyön produktiossa käsittelee Kanta-Hämeen kentaajohtoalueen ylläpitokoulutusten uudistamista ja on kokonaan salassa pidettävä. Raportti-osassa käsitellään teoreettista viitekehystä, työn tekemisessä käytettyjä menetelmiä sekä oppimista ja sen teoriaa.

Luvussa 2 käsittelen työhön liittyvää tietopohjaa, oppimista ja muistin toimintaa sekä taidon oppimista. Luvussa 3 käydään läpi työssä käytetyt menetelmät ja työn prosessi. Luvussa 4 käsitellään tehty kysely ja sen tulokset. Luvussa 5 nivotaan yhteen kyselyn tulokset, oppimisen teoriatieto ja käytännön kehitysesimerkit koulutuksiin.

2 OPINNÄYTETYÖN TIETOPOHJA

Tiedon hankinta

Tiedon hankinnassa perehdyin ensin menetelmäkirjallisuuteen, olihan kyseessä itselleni uusi aluevaltaus: korkeakoulutasoinen opinnäytetyö. Menetelmäkirjallisuudesta valitsin lähinnä toiminnallista opinnäytetyötä koskevia teoksia, joiden kautta aloin hahmottaa itselleni tie-teellistä kirjoittamista, lähteiden käyttöä jne. Nämä teokset toimivat ikään kuin karttana opinnäytetyön prosessiin ja kirjoittamiseen.

Itse opinnäytetyön aiheeseen liittyvää kirjallisuutta löytyi paljon ja melko kattavasti lähtien motorisen oppimisen teoriasta, jossa mennään solutasolle motorisen taidon oppimisessa, aina aikuisoppimiseen ja työssäoppimiseen. Pienenä ongelmana aineiston etsinnässä tuli tilanne, että taidon ylläpitoa eli kertaamisen merkitystä ei mielestäni mikään löytämäni teos käsittele kunnolla. Käytännössä kaikissa oppimista käsittelevissä teoksissa käsitellään oppimisen teorioita, taidon automatisoitumista ja sen nostamista pitkäkestoisesta muistista työmuistiin. Kuitenkaan ei käsitellä kertauksen merkitystä esimerkiksi motoristen taitojen suorittamisen tasoon. Jos ajatellaan huippu-urheilijoita, eivät he harjoittele jotain yksittäistä taitoa siten, että he osaavat sen ja sen jälkeen pystyisivät ilman kertausta toistamaan sen yhtä hyvin, milloin tahansa. Ammattiurheilua ja valmennusta käsittelevät teokset olivatkin ainoita, joista löysin suuntaa antavia viittauksia motorisen taidon ylläpitoon. Tosin näissäkin teoksissa lähdettiin olettamuksesta, että kyseessä on huipputason tai vähintään huipulle tähtäävä urheilija, jolla on useiden vuosien tausta säännöllisestä harjoittelusta ja harjoitteluker-

toja on useita viikossa, jopa useampi harjoitus päivässä. Tietenkin taidon ylläpito jollain tasolla on helpompaa kuin uuden oppiminen ja harvatkin kertaukset saattavat pitää motorisen taidon kohtuullisena.

Kirjallisuuskatsauksen alkuperäisenä tavoitteena oli etsiä aikuisoppimisen teoriaa ja hyviä, oppimista tukevia käytäntöjä ja viedä ne osaksi koulutuksia. Lukiessani erilaisia oppimisen teorioita, tunnistin näistä erittäin monta elementtiä, jotka ovat koko oman kouluttajaurani olleet sisään rakennettuina poliisin ylläpitokoulutuksissa, mutta en ole tiennyt teoriaa niiden taustalla. Pystyin jatkamaan levollisin mielin kohti koulutusten suunnittelua, koska mitään radikaaleja muutoksia koulutuksiin ei tarvitsisi tehdä, ainoastaan lisätä suunnitelmallisuutta, koulutusten kattavuutta, poistaa oppimista haittaavia elementtejä ja ottaa sinne tietoisesti mukaan joitakin oppimista parantavia elementtejä, jotka sinne luonnollisesti sopivat.

Työn menetelmät

Työssä on käytetty useita menetelmiä. Työn tarpeen selvitys on tehty kvalitatiivisia menetelmiä hyväksikäyttäen ja tietoa kerätty kirjallisuuskatsauksen menetelmin perehtymällä riittävän laajasti sekä menetelmäkirjallisuuteen että teoretietoa käsittelevään kirjallisuuteen.

Produktiosa, jossa on rakennettu kolmen vuoden mittainen koulutuskierto ja pyritty lisäämään koulutuksiin oppimista tehostavia elementtejä, on tehty viimeisenä.

Muisti ja oppiminen

Muisti ja oppiminen liittyvät kiinteästi toisiinsa. Ihmisen aivot muuttuvat koko ajan ja ihmisen oppiessa uusia asioita, hän kehittelee asioiden välille uusia yhteyksiä. Tämä ilmenee aivojen tasolla siten, että uusia hermosolujen välisiä synapsiyhteyksiä syntyy ja vanhoja sammuu jatkuvasti. (Lonka 2014, 11.)

Muisti jaetaan perinteisesti sensoriseen rekisteriin sekä lyhytkestoiseen ja pitkäkestoiseen muistiin. Sensorisella rekisterillä tarkoitetaan aistielinten kautta saatua tietoa, joka saapuu sensoriseen rekisteriin. Tällaisia rekisterejä ovat esim. visuaalinen muistilehtiö, kaikumuisti ja kinesteettiset aistimukset. Jos tällaiseen sensoriseen rekisteriin saapuvaan tietoon kiinnitetään tietoisesti huomiota, asia siirtyy lyhytkestoiseen muistiin (työmuisti) käsiteltäväksi. Mikäli asia tietoisesti painetaan mieleen esimerkiksi kertaamalla, se siirtyy pitkäkestoiseen muistiin eli lopulliseen varastoon, josta muistin tehtävä on saada se kaivettua myöhemmin takaisin tietoisesta ajattelusta eli työmuistin pariin. (Lonka 2014, 12.)

Nykyistä käsitystä muistamisesta ja oppimisesta kutsutaan konstruktivistiseksi näkemykseksi:

”Merkityksellinen tieto muistetaan, merkityksetön katoaa mielestä. Olennaista oppimisessa onkin ihmisen oma, aktiivinen panos, kun hän pyrkii rakentamaan oppimastaan merkityksellisiä kokonaisuuksia. Näin hän luo uusia yhteyksiä asioiden välille. Tätä muistitutkimuksessa nykyään vallalla olevaa käsitystä muistamisen ja oppimisen keskeisestä toimintaperiaatteesta kutsutaan konstruktivistiseksi näkemykseksi.” (Lonka 2014, 13.)

Konstruktivismi ei itsessään ole mikään oppimisteoria, vaan näkemys siitä, mitä tieto on ja miten ihminen sitä hankkii. Konstruktivismi ei myöskään ole yhtenäinen koulukunta, vaan se jakaantuu moniin erilaisiin painotuksiin, kuten radikaali tai kognitiivinen konstruktivismi, sosiaalinen konstruktivismi tai konstruktionismi. Yhteistä näille koulukunnille on kuitenkin tiedonkäsitys, jonka mukaan tieto ei ole sellaisenaan siirrettävissä olevaa objektiivista heijastumaa maailmasta, vaan se on aina joko yksilön tai yhteisön rakentamaa. Oppimisessa ei näin ollen ole kyse passiivisesta tiedon vastaanottamisesta, vaan oppiminen nähdään oppijan aktiivisena kognitiivisena ja/tai sosiaalisena toimintana, jossa hän jatkuvasti rakentaa kuvaansa maailmasta ja sen ilmiöistä tulkiten uutta informaatiota aikaisempien tietojensa, käsitystensä ja uskomustensa pohjalta ja osallistuen sosiaalisten yhteisöjen toimintaan. (Eteläpelto & Tynjälä 1999, 162-163.)

”Oppimista on se, miten ihminen pyrkii saamaan uuden asian hallintaansa ja ymmärtää sen. Kaikki aikaisemmat tiedot ja taidot sekä kokemukset ovat käytettävissä.” (Paane-Tiainen 2000, 13.)

Nykykäsityksen mukaan oppiminen on oppijan omaa työtä, jossa oppija luo merkityksiä ja asiayhteyksiä uusien asioiden ja jo olemassa olevien asioiden välille. Jos nämä omat käsitykset (oma tieto, käsitykset tai uskomukset) ovat ristiriidassa reaali maailman kanssa, ihminen joutuu tarkastamaan tietojaan ja tällöin rakentuu uusia sisäisiä malleja ja ihmisen on pakko muuttaa ajatteluaan. Tällaiset konfliktitilanteet ovat oppimisen kannalta hyödyllisiä ja niitä voidaan tietoisesti hyödyntää oppimistilanteissa (Lonka 2014, 17).

Opettajan tehtävä ei nykykäsityksen mukaan ole niinkään antaa valmista tietoa tallennettavaksi oppijoille, vaan kehittää oppijan omia kykyjä oppimiseen. Tällöin oppimista ei nähdä

enää pelkästään kykynä toistaa opetettuja tietoja vaan muutoksena yksilön käsityksissä, jotka koskevat tiettyä ilmiötä (Eteläpelto & Tynjälä 1999, 166). Ulkoa opettelu johtaa helposti pintapuoliseen oppimiseen, jolloin tieto pystytään jollain tasolla toistamaan, mutta tiedon aktiivinen käsittely (syväprosessointi) auttaa ymmärtämään tietoa ja siten oppiminen on syvempää. Nykyään pyritään ymmärtämään kokonaisuuksia ja sitomaan niitä merkityksellisiin asiayhteyksiin. Oppimisen kannalta on siis merkityksellistä käsitellä ja muokata tietoa, tehdä siitä oma tulkintansa.

2.1.1 Poliisin osaamisvaatimukset

Poliisin toiminta on erittäin säädeltyä ja poliisi käyttää merkittävää julkista valtaa. Poliisilla on lakiin perustuva oikeus voimankäyttöön, mutta tälle voimankäytölle on annettu tarkat rajat ja reunaehdot ja poliisin voimankäyttötilanteet päätyvät melko helposti käräjille arvioitaviksi, mikäli kohteeksi joutuneelle aiheutuu vakavia seuraamuksia tai kohteeksi joutunut katsoo joutuneensa aiheettomasti voimankäytön kohteeksi tai suhteettoman kovien voimakeinojen kohteeksi. Poliisin voimankäyttötilanteet ovat haastavia. Toisinaan voimankäyttötilanteet alkavat täysin yllättäen hätävarjelutilanteena, jonka poliisi pyrkii sopivilla puolustusteoilla kääntämään voimankäyttötilanteeksi mahdollisimman pian. Toisinaan voimankäyttötilanteet saattavat kestää pitkään tai tilanne saattaa muuttua olennaisesti kesken kaiken. Näin poliisin on koko ajan arvioitava tilannetta kokonaisuutena ja tehtävä valintaa sopivien voimakeinojen käytöstä tai jopa toimenpiteestä luopumisesta. Poliisin voimankäyttö on sinänsä haastavaa, että se sisältää paitsi jatkuvan tilannearvion, hienomotorista toimintaa, kuten viesti- ja voimankäyttövälineiden käyttöä ja raakamotorisempaa toimintaa, kuten fyysistä voimankäyttöä. Voimankäyttötilanne saattaa olla erittäin raskas ja uuvuttava kokemus fyysisesti sekä henkisesti. Silti näissä puitteissa pitäisi pystyä tekemään hyviä päätöksiä nopeasti.

Poliisin haasteena on toisaalta pitää yllä jo opittua voimankäyttöä (käyttäjäkoulutus) sekä päivittää tietoja käyttäjäkoulutuksen uudistuessa ja toisaalta oppia uusia toimintamalleja ja ottaa uusia voimankäyttö- viesti ja suojavälineitä haltuun ja osaksi voimankäytön tilanteiden hoitamista ja taktiikkaa. Sisäministeriön asetus poliisin voimakeinoista sekä kulkuneuvon pysäyttämisestä määrittelee poliisin voimankäyttövälineiden ja voimakeinojen käytön vuotuiseksi harjoittelun tasoksi vähintään kaksi kertaa (Sisäministeriön asetus poliisin voimakeinoista sekä kulkuneuvon pysäyttämisestä 1 luku 3§ 3mom.) Alajuuma ja Hakkarai-

nen tutkivat opinnäytetyössään poliisin voimankäytön ylläpitokoulutusta Kuopion ja Kajaanin poliisiasemilla. Tutkimuksen mukaan Kuopiossa ja Kajaanissa harjoitellaan voimankäyttöä kahdesti vuodessa:

Kaikissa haastatteluissa nousi esiin, että nykyinen voimankäytön ylläpitokoulutusmäärä ei ole riittävä. Haastateltavien mukaan nykyinen ylläpitokoulutusmäärä on enemmänkin ylläpitävää, kuin kehittävää koulutusta. Jos edes sitäkään.

”Jos oikeasti oppimisen kannalta mietitään, niin ei kenestäkään tule hyvää ampujaa tai hyvää vääntäjää kahdessa harjoituskerrassa vuoden aikana.”
(H1) (Hakkarainen & Alajuuma 2019, 23).

Myös oman kokemukseni mukaan valtaosassa poliisilaitoksia pakollisia harjoituskertoja on kaksi vuodessa. Kuitenkin, kun puhutaan motorisen taidon oppimisesta liittyen esimerkiksi urheiluun, ovat harjoitusmäärät aivan toisella tasolla. Ammattiurheilijoiden valmennusoppaassa harjoittelun säännöllisyydestä todetaan seuraavaa:

”Harjoittelun ensimmäinen yleinen periaate on säännöllisyys. Aluksi säännöllisyys tarkoittaa harjoittelua vähintään 3-4 kertaa viikossa 60-90 minuutin ajan.. .. Nopeutta ja taitoa on harjoiteltava ympärivuotisesti. Niiden ylläpitämisen laiminlyöminen heikentää erityisesti nopeus- ja taitolajeissa lajitekniikkaa ja taloudellisuutta.” (Kantola 1989, 124.)

Lisäksi edellä mainittu esimerkki harjoittelun säännöllisyydestä tarkoittaa useita vuosia kestäväää säännöllistä useita kertoja viikossa tapahtuvaa harjoittelua. Ja tässä on kyseessä vasta huippu-urheiluun valmistava harjoittelu. Myös Salakari toteaa kirjassaan huippuosaamisen harjoittelumääräksi 10 000h harjoittelua (Salakari 2007, 28). Tämä harjoittelumäärä on tietenkin yksilöllistä ja riippuu monesta asiasta, mutta antaa se silti suuntaa harjoittelumäärien merkityksestä osaamiseen.

Poliisin amk-koulutukseen sisältyy 216 tuntia voimankäytön opetusta (Poliisiammattikorkeakoulun verkkosivut, katsottu 17.4.2020, https://www.polamk.fi/amk/koulutus_ja_opiskelu/tutkinnon_rakenne), josta osa on itseopiskelua. Tähän lisättynä kaksi harjoituskertaa vuodessa. Kun verrataan sitä urheilijoiden harjoitteluun, ollaan todella kaukana ja tämä muodostaa haasteen oppimisen ja taidon ylläpitämisen kannalta.

Poliisin koulutuksissa korostuvat erilaiset simulaatio- ja skenaarioharjoitteet, jotka kehittävät paitsi motorista osaamista, myös päätöksentekotaitoja. Nämä harjoitukset jäljittelevät mahdollisimman tarkasti autenttisia voimankäyttötilanteita autenttisissa ympäristöissä, puhutaan kontekstuaalisesta oppimisesta.

2.1.2 Taidon oppiminen

Taidon oppiminen jaetaan nykytiedon mukaan kolmeen erilliseen vaiheeseen. Nämä vaiheet voivat olla eri pituisia ja kestää eri ajan riippuen minkälaisesta ja miten monimutkaisesta taidosta on kyse. Jos taitoon liittyy paljon teorialtietoa tai kyse on monimutkaisesta motorisesta liikesarjasta, voi oppimisen kolme eri vaihetta kestää huomattavasti pidempään kukin verrattuna johonkin yksinkertaiseen motoriseen taitoon.

Taidon oppimisen ensimmäinen vaihe on kognitiivinen vaihe, jossa saadaan ja hankitaan tietoa opittavasta taidosta ja kokeillaan taitoa. Ensimmäisessä vaiheessa ongelmana on tiedon määrä ja suoritukset ovat katkonaisia ja ihminen kokee itse, ettei suoritus ole lähelläkään asetettua vaatimustasoa. (Lonka 2014, 35-36.)

Taitojen oppimisen toisessa eli assosiativisessa vaiheessa taitoa ja siihen liittyviä sääntöjä harjoitellaan erilaisilla harjoitteilla. Taidon eri osat alkavat hahmottua suuremmiksi yksiköiksi ja toiminta alkaa olla helpompaa eikä vaadi enää kaikkea huomiota. Taidon suorittaminen perustilanteessa alkaa sujua. (Lonka 2014, 35-36.)

Kolmannessa eli autonomisessa vaiheessa taito ja sitä ohjaavat säännöt alkavat automatisoitua ja suoritusta ei tarvitse enää tietoisesti säädellä. Tiedot ja taidot ovat nivoutuneet yhteen ja taitoa pystyy käyttämään erilaisissa ympäristöissä ja eri tilanteissa. (Lonka 2014, 35-36.)

Poliisilla korostuu motoristen ja päätöksentekotaitojen osaaminen. Suuri osa poliisin voimankäytöstä on motorista taitoa, kuten ampuminen, erilaisten voimankäyttövälineiden käyttäminen ja fyysinen voimankäyttö. Näitä ohjaavat päätöksentekotaidot, mikä on toimivaa ja puolustettavaa missäkin tilanteessa. Ei puhuta siis pelkästään motorisista taidoista, vaan teorialtiedon ja käytännön taidon yhteen liittämisestä.

2.1.3 Osaamisen arvioiminen

Osaamisen mittaamisena on perinteisessä koulumaailmassa käytetty kirjallisia kokeita, joilla pyritään varmistamaan tietty osaaminen. Kirjalliset kokeet voivat olla hyvin erilaisia, monivalinnoista yksinkertaisten kysymykseen vastaamisen kautta aina hyvin sovellettuihin essee vastauksiin, joissa vaaditaan jo laajaa tiedon hallintaa ja soveltamista. Valitulla arvioinnilla

vaikutetaan suoraan opiskelijoiden opiskelustrategioihin eli miten opiskelija katsoo pääsevänsä asetettuun tavoitteeseen, joka on opintokokonaisuuden hyväksytysti suorittaminen. (Eteläpelto & Tynjälä 1999, 177.)

Edelleen suuri osa opetuksesta tapahtuu ja sen arvioinnista tapahtuu perustuen siirtoajatteluun, jolloin tiedon toistamista mittaava tentti on yleisimmin käytetty arviointimenetelmä. Tämän siirtoajattelun ongelmana on kuitenkin konstruktivistisen ajattelun mukaan tiedon prosessoinnin jääminen pintapuoleiseksi ulkoa opetteluksi, jolloin tietoa ei syväprosessoida eikä tiedosta pääse muodostumaan henkilökohtaisia merkityksiä ja syvää ymmärtämystä. (Eteläpelto & Tynjälä 1999, 177.)

Tietenkin osaamista täytyy mitata jotenkin ja mittausten arviointiperusteiden täytyy olla läpinäkyviä. Tämän lisäksi on hyväksyttävä tosiasia, että arviointi ohjaa opiskelua ja valittuja opiskelustrategioita. Tästä huolimatta arviointia ja palautteen antamista sekä itsearviointia tulisi ottaa mukaan kaikkiin opetuksen vaiheisiin.

”Entistä enemmän kaikessa opiskelussa on alettu painottaa oppijan oman arvioinnin kehittymistä ja itsearviointia, jotka tukevat reflektointia oppimisyöskentelyä. Ensisijaisen tärkeää ei ole, mitä tarkkaan ottaen muistaa, vaan miten opittu on ymmärretty ja miten sitä käytetään. Parhaimmassa tapauksessa arviointi on jatkuva prosessi, oleellisesti opintoihin lomittuvaa ja sitä edistävää siten, ettei siitä tule peikkoa.” (Paane-Tiainen 2000, 77-78.)

Poliisiammattikorkeakoulussa on käytössä osaamisperusteinen opetussuunnitelma, millä tarkoitetaan sitä, että sisältöjen lisäksi kuvataan, mitä opiskelija osaa opinnot suoritettuaan. Tämä on otettu huomioon myös arvioinnissa, jotta arviointi tukee paitsi oppimista ja osaamisen saavuttamista, myös opiskelijan itseohjautuvuutta ja omien arviointivalmiuksien kehittymistä. (Laitinen & Viitanen 2019, 4.)

Koulutuksiin kiinteästi kytketyn ja jatkuvan palautteen tulee olla rakentavaa, jotta myös epäonnistumisia sallitaan ja opiskelijalle ei tule turvaton olo arvioinnin takia. Tämä on erityisen tärkeää kokemuksellisissa opetusmenetelmissä, jossa arviointikriteerit eivät ole selvillä ja opiskelijan suoritusta arvioidaan kokonaisuutena juuri siinä kontekstissa. (Lonka 2014, 53.)

Poliisin voimankäytön ylläpitokoulutukset ovat sinänsä hiukan erilaisia yleisestä opiskelusta, että ne painottuvat hyvin pitkälle toiminallisiin harjoituksiin, ovat kestoaltaan hyvin lyhyitä ja sisältävät harvoin mitään kirjallista tuotosta. Kyseessä on enemmänkin toiminnan arviointia ja tehtyjen päätösten oikeudellista arviointia peilaten niitä vallitsevaan oikeuskäytäntöön ja tuomioistuinten ratkaisujen perusteluihin vastaavissa tapauksissa. Näihin toiminallisiin harjoituksiin on helppo ottaa mukaan jatkuva arviointi ja palaute sekä itsearviointi. Osallistujat myös peilaavat harjoitteita omiin kokemuksiinsa oikeilta poliisitehtäviltä.

Tällä hetkellä poliisin ylläpitokoulutusten ainoa mitattava asia on vuosittain ammuttava virka-aseen tasokoe, joka mittaa paitsi turvallista aseiden käsittelyä, myös riittävää ampumataitoa. Tämän testin arviointikriteerit ovat yleisesti tiedossa ja hallinnossa saatavilla.

2.1.4 Tunteiden merkitys oppimiselle

Tunteet ovat mukana kaikessa inhimillisessä tekemisessä, myös muistamisessa ja oppimisessa. Keskeinen muistiin liittyvä rakenne aivoissa on hippokampus, jonka yksi tärkeimmistä tehtävistä on siirtää tietoa työmuistista pitkäkestoiseen muistiin. Hippokampus sijaitsee aivojen keskiosissa, jotka säätelevät myös tunteita, jonka vuoksi tunteisiin vetoavat asiat muistetaan hyvin. (Lonka 2014, 133-134.)

Jos opeteltavaan asiaan liittyy tunteita, uteliaisuutta, iloa, kiinnostusta tai jopa vihaa, asia jää todennäköisemmin muistiin (Kupias & Peltola 2019, 43). Tunteilla on siis suuri merkitys oppimiseen ja vahvat tunteet ovat merkki siitä, että asia on merkityksellinen. Aivokemian kannalta negatiivisimpia tunteita ovat voimakas stressi, jolloin aivoihin erittyy kortisolia, joka heikentää aivojen neuraalista muovautuvuutta ja siten uusien synapsiyhteyksien muodostumista. Sopiva määrä stressiä on kuitenkin monesti tarpeen, stressihormonin on tarkoitus lisätä hetkellisesti psyykkisiä ja fyysisiä voimavaroja, valmistella elimistö pakenemaan tai taistelemaan. Mikäli ihminen ei ole lainkaan stressaantunut tehtävästä, se ei ehkä ole hänelle tärkeä, eikä hän ole sitoutunut siihen (Lonka 2014, 138). Stressi kulkee käsikädessä taitojen kehittymisen kanssa, kun voimistuva stressi saa ihmisen tarttumaan toimeen, aherrusta seuraa onnistumisen tunne joka puolestaan vahvistaa kontrollin tunnetta asiasta, joka taas vahvistaa intoa ottaa vastaan uusia haasteita (Lonka 2014, 139).

Oppimisen kannalta myönteisimpiä tunteita ovat positiivisuuden tunteet, kuten innostus, kiinnostuneisuus, ilo ja aktiivisuus. Positiiviset tunteet parantavat tarkkaavaisuutta, ruokkivat uteliaisuutta ja mahdollistavat luovan toiminnan ilman epäonnistumisen pelon luomaa ahdistusta. Myönteisessä tunnetilassa on mahdollista helpommin muuttaa käsityksiään ja opetella ajattelemaan uudella tavalla ja tehdä jopa leikillisiä kokeiluja. (Kupias & Peltola 2019, 43.)

Negatiiviset tunteet heikentävät oppimista. Nämä negatiiviset tunteet saattavat johtua monesta asiasta. Oppimistilanne voi olla pelottava, opettaja voi luoda ilmapiirin, jossa virheiden tekijä joutuu nolatuksi, oppimistehtävä on liian helppo tai liian vaativa. Stressitaso saattaa nousta oppijan oman täydellisyyden tavoittelun tai jonkin muun syyn takia liian korkeaksi oppimisen kannalta. Kielteiset tunteet nostavat pintaan tarpeen puolustaa omia ajatuksia ja totuttuja toimintamalleja (Kupias & Peltola 2019, 44). Olisikin tärkeä tunnistaa, mistä negatiiviset, oppimista haittaavat tunteet johtuvat ja pyrkiä opetusjärjestelyin ja oppijoille työkaluja antamalla vähentämään niitä ja luomaan positiivinen ja oppimiselle suotuisa ja turvallinen oppimisympäristö, jossa on mahdollista ja sallittua myös epäonnistua turvallisesti.

Perustyökalu, jonka opettaja voi oppilailleen antaa, liittyy omaan stressinhallintaan. Jo pelkästään käytännön tieto, kuinka ihmisen aivot reagoivat yllättäviin tai muuten uhkaaviin tilanteisiin ja kuinka tällaisia stressireaktioita voi tunnistaa ja hallita, saattaa olla kullan arvoisen yksittäiselle oppijalle, joka jännittää koulutuksia ja omaa suoriutumistaan niissä ja pelkää epäonnistumista yli kaiken. Myös tunteista ja tuntemuksista puhuminen ja niiden sanallistaminen toimivat joissain tilanteissa ja purkavat negatiivisia tunteita ja alentavat stressitasoa sopivalle tasolle.

Opettaja voi ohjata oppilailleen myös erilaisia tunteenhallintastrategioita, kuten ”tunteen uudelleentulkinnan strategiaa”, jossa tunteelle annetaan uusi merkitys, esimerkiksi kiihtyneisyys voidaan tulkita innostukseksi eikä stressaantumiseksi. Toisena hyvänä vaihtoehtona, jota poliisin koulutuksessa käytetäänkin, ”pystyvyyden tukemisen strategia”, jossa tuetaan positiivisia tunteita ja autetaan keskittymään omiin vahvuuksiin. Tällöin sopivan vaativa tehtävä ja pieni kannustus voi saada ihmisen ylittämään itsensä turvallisessa ympäristössä. (Lonka 2014, 164.)

2.1.5 Motivaatio

Mikä sinua liikuttaa? Mikä saa sinut tekemään asioita? Jos menet kalaan, niin sillä, että menetkö kalaan, koska haluat kalastaa vai koska sinun on saatava syötävää, on suuri ero. Ensimmäisessä vaihtoehdossa valitset mennä kalaan, koska pidät itse tapahtumasta ja haluat tehdä sitä, olet jopa valmis maksamaan siitä. Puhutaan sisäisestä motivaatiosta, joka on erittäin vahvaa ja palkitsevaa. Jälkimmäisessä vaihtoehdossa saatat olla ammattikalastaja tai Suomessa on pandemia ja kaupasta ruoka loppu, jolloin sinun pakko keksiä tapa hankkia ruokaa jostain. Et tässä tapauksessa välttämättä nauti kalastuksesta, mutta kalan saamisella on selvä hyötyarvo, saat ruokaa. Jälkimmäisessä esimerkissä kyse on ulkoisesta motivaatiosta, jota säätelevät erilaiset palkkiot ja rangaistukset, tässä tapauksessa hyvin konkreettinen palkinto.

Motivaatio ei ole aina selkeästi jompaakumpaa, sisäistä tai ulkoista, ja nykykäsityksen mukaan ulkoinen motivaatio voi toiminnan aikana muuttua sisäiseksi motivaatioksi, kun ihminen aloittaa uuden toiminnan, vaikka sitten pienen ulkoisen paineen alla. Tämä johtuu siitä, että ihmisen on vaikea tietää, mistä pitää ja mitä haluaa tehdä ennen kuin kokeilee näitä asioita. Ja vaikka alkusysäys tapahtuisikin jollain lailla pakottamalla, voi ihminen löytää intohimonsa ja saavuttaa sisäisen motivaation johonkin asiaan. (Lonka 2014, 169.)

Motivaatiolla on voimakas asema kaikenlaisessa oppimisessa, on jopa sanottu, että motivaatio on suurin yksittäinen oppimiseen vaikuttava tekijä. Motivaatioon liittyy ennen kaikkea mielekkyyden tunne. Opittavan asian pitää olla jollain merkityksellinen oppijan kannalta, jotta motivaatio voi syntyä. (Paane-Tiainen 2000, 26.)

Motivaatio on dynaaminen, jatkuvassa liikkeellä oleva prosessi, joka elää ja muuttuu. Esimerkiksi ulkoisena motivaationa alkanut oppimisprosessi voi vahvistua sosiaalisten seikkojen kautta ja muuttua sisäiseksi motivaatioksi, kun opiskelija sitoutuu sosiaaliseen ryhmään ja havaitsee opiskelun tukevan omia sisäisiä arvojaan. Näin ollen motivaation jako puhtaasti ulkoiseen tai sisäiseen on vaikeaa. (Paane-Tiainen 2000, 26.)

Motivaation vahvistaminen

Ihannetilanteessa opiskelu on sisäisesti motivoitunutta ja opiskelu tapahtuu nimenomaan oppimisen takia. Tällöin opiskelijat ovat motivoituneita, kiinnostuneita, aktiivisia ja ottavat

vastuuta omasta oppimisestaan yrittäen ymmärtää opiskeltavia asioita mahdollisimman syvällisesti. Opettajan rooliksi jää lähinnä oppimisprosessin ohjaaminen. Aina näin ei kuitenkaan ole. Kansalaisen oppivelvollisuus sisältää paljon asioita, joiden oppimiseen nuorella ei ole motivaatiota ja myös työelämän täydennyskoulutuksessa, johon työnantaja velvoittaa osallistumaan, tulee esiin tilanteita, joissa uuden oppimisen halu on vähäinen (Vuorinen 2001, 22-23). Motivoinnille ja erilaisille motivaatiokeinoille on kysyntää.

Kuten edellä todettu, motivaatio on jatkuva dynaaminen prosessi, johon vaikuttaa moni asia. Opettaja voi vahvistaa opiskelijoiden motivaatiota erilaisin keinoin. Opettajan omalla esiintymisellä ja käyttäytymisellä on suuri merkitys, varsinkin alkuvaiheessa. Mikäli opettaja on innostunut ja motivoitunut asiastaan, innostus ja motivaatio helposti tarttuvat muihinkin (Lonka 2014, 170). Erilaisten merkitysten luomisella on suuri merkitys. Jos opettaja pystyy luomaan opetettavasta asiasta jonkin opiskelijalle merkityksen, on sen opiskeluun helpompi motivoitua. Opettaja voi tuoda jonkun aiheen riittävän konkreettiseksi ja mielenkiintoiseksi, jolloin motivaatio sitä kohtaan kasvaa. Esimerkiksi Poliisiammattikorkeakoulussa voimankäytön opintojaksolla virka-aseen käyttäminen on aihe, johon on helppo motivoida koko luokka. Ensinnäkin jokainen ymmärtää nopeasti asian vakavuuden ja toisaalta kyse on äärimmäisestä voimankäyttövälineestä, jonka käytön yhteydessä hyväksytty seuraus kohdehenkilön kuolema. Aihe tuodaan erilaisten demojen kautta riittävän lähelle opiskelijoita ja toisaalta muistutetaan poliisin roolista suojella oikeushyviä tarvittaessa, vaikka aseellisesti.

Ihmiset motivoituvat myös riittävän haastavista tehtävistä, joissa onnistuminen tuottaa onnistumisen iloa ja halua ottaa vastaan uusia haasteita. Erilaisiin ja oudompiinkin asioihin tai näkökulmiin uskaltaa silloin tarttua ja päästä omia tietorakenteita uudistamaan oppimiseen (Paane-Tiainen 2000, 27).

Kannustavalla palautteella on suuri merkitys oman sisäisen motivaation syntymisessä (Lonka 2014, 170).

Motivaatiolla on siis keskeinen merkitys oppimiselle ja motivaatio liittyy kiinteästi tunteisiin. Opettaja voi omalla persoonallaan ja innostumisellaan luoda oppimiselle hyvät puitteet ja turvallisen ympäristön, jossa on mahdollista yrittää ja epäonnistua ilman nolatuksi tulemisen pelkoa. Opettajan osaamisen ja ammattitaidon varaan jää löytää kullekin ryhmälle sopivat menetelmät, jotta oppimisympäristö tukee motivaation syntymistä ja säilymistä ja

löytää sopiva tsempin ja vaatimusten taso, jotta opiskelijat pystyvät ylittämään itsensä, mutta eivät lamaannu kohtuuttomien vaatimusten edessä.

2.1.6 Metakognitio

Metakognitiolla tarkoitetaan tietoisuutta omista (tai myös muiden ihmisten) kognitiivisista toiminnoista, ajattelusta, oppimisesta tai tietämisestä. (Tynjälä, 1999, 114.)

Metakognitiolla on siten suuri merkitys oppimisessa ja ongelman ratkaisussa, koska kyseessä on tietämisen korkein taso, joka sisältää ymmärryksen omista ja toisten ajattelusta sekä tietoon itsestämme oppijoina ja toimintatavoistamme. Metakognitiivisia taitoja eli itsearvioinnin taitoja tarvitaan, kun omaa ajattelua ja ongelmanratkaisua pitää suunnitella, ohjata ja arvioida. Metakognitio sisältää myös oman toiminnan säätelyn ja arvioinnin, itse-reflektion. (Lonka 2014, 18-19.)

Opetuksen ja koulutuksen yhtenä tavoitteena tulisi olla metakognitiivisten taitojen kehittäminen ja tunnistaminen osana muuta opetusta. Tällöin opiskelija tuntisi itsensä paremmin ja ”rehellisemmin” sekä tietäisi oman oppimistapansa, omat vahvuutensa ja heikkoutensa ja pystyisi parempaan ongelmanratkaisuun. Metakognitiota kehittämällä on myös mahdollista parantaa siirtovaikutusta, jolloin pystytään kehittämään yleisempiä sisäisiä malleja, joilla selviää uusissa ongelmanratkaisutilanteissa (Lonka 2014, 19).

Metakognition kehittäminen

Metakognitiivista ajattelua ja tietoisuutta omasta ajattelusta voidaan kehittää. Itsereflektio on oman toiminnan tarkastelua, joka osaltaan kehittää metakognitiota. Yleisesti palautteen antaminen ja saaminen kehittävät metakognitiota. Myös oman oppimisen ja käyttämiensä menetelmien tarkasteleminen ja sanoittaminen sekä vastaaminen kysymykseen ”Miksi toimin näin?” auttaa parantamaan metakognitiivisia tietoja ja taitoja. Omien taitojen ja strategioiden tiedostaminen on siis tärkeä tekijä oppimisessa. Mitä paremmin olet tietoinen tiedoistasi, taidoistasi ja tavoistasi toimia eri tilanteissa, sitä paremmin pystyt kontrolloimaan ja käyttämään tarkoituksen mukaisesti eri tapoja oppia (Tynjälä, 1999, s. 114).

2.1.7 Palautteen ja itsearvioinnin merkitys oppimisessa

Kuten aikaisemmissa kappaleissa on mainittu, itsearvioinnilla ja palautteella on monia oppimista edistäviä tehtäviä. Itsearviointi kehittää metakognitiivisia taitoa ja tietoja itsestä ja siten parantaa oman oppimisen hallintaa ja säätelyä.

Palautteella on mahdollista joko edistää oppimista. Jos ihminen ei saa rehellistä palautetta muilta tai pysty itse arvioimaan jotain toiminnan osa-aluetta objektiivisesti, on mahdoton kehittyä asiassa. Reflektio ja toiminnan muuttaminen vaativat palautetta. Oppimista ei tänä päivänä nähdä vain kykynä toistaa opetettuja tietoja, vaan muutoksena yksilön käsityksissä, jotka koskevat kyseistä ilmiötä (Eteläpelto & Tynjälä 1999, 166). Tämä muutos ihmisen tavassa toimia, vaatii jonkinlaista palautetta, muuten muutokseen ei ole tarvetta.

Palaute pitäisi nähdä mahdollisuutena muuttaa ja parantaa toimintaa. Palaute pitäisi antaa mahdollisimman varhain itse toiminnasta ja se tulisi antaa siten, että vastaanottaja kykenee ottamaan sen vastaan ja hyödyntämään sitä omassa toiminnassaan. Palautteen tulisi olla rakentava ja kannustaa ihmistä parempaan suoritukseen ja muutokseen. Palautteessa on oltava jokin informatiivinen osa, joka kertoo palautteen saajalle, mitä pitäisi muuttaa.

Palautteen annossa on erittäin tärkeää luoda turvallinen, kannustava ja luottamuksellinen ilmapiiri, jotta palaute on mahdollista ottaa vastaan. Mikäli palautteessa arvostellaan henkilöä eikä itse toimintaa tai palaute on muuten liian kriittinen, saattaa palautteen saajan halu puolustautua aktivoitua, jolloin hän suojelee itsetuntoaan eikä pysty ottamaan palautetta vastaan. (Lonka 2014, 53-55.)

Palaute olisikin nähtävä mahdollisuutena parantaa suoritusta ja omaa osaamista. Nykyään palautetta myös pyydetään huomattavasti enemmän ja sen antamiseen on panostettu, jotta palaute olisi vastaanotettavassa muodossa ja siitä olisi mahdollisimman suuri hyöty vastaanottajalle. Tästä esimerkkinä voimankäytössä yleistynyt tyyli antaa palautetta, jossa ensin suorittaja saa itsearvion kautta antaa itselleen palautetta ja vastata kysymykseen ”Tekisinkö nyt jotain toisin samassa tilanteessa, miksi tekisin tai en?”, jonka jälkeen kouluttaja antaa palautteen keskittyen ensin hyviin asioihin ja kokonaisuuteen, sitten nostaen esiin kehityskohteita ja lopuksi vetäen palautteen yhteen positiivisessa hengessä.

Konstruktiivinen linjakkuus

Jotta opetus tai koulutus voisi olla laadukasta, tulee tämä ottaa laatuvaatimus ottaa huomioon jo suunnitteluvaiheessa. Linjakkaalla opetuksen suunnittelulla tarkoitetaan sitä, että osaa-

mistavoitteet, valitut menetelmät, opetuksen sisällöt ja arviointi tukevat toisiaan ja päämäärän eli opetettavan asian syvällistä ymmärtämistä. Jos jokin näistä, vaikka opetuksen sisältö, ei tue kokonaisuuden toteutumista, on vaikea saavuttaa asian syvällistä ymmärtämistä.

Poliisiammattikorkeakoulussa on käytössä poliisi amk - tutkinnon opetuksessa käytössä konstruktiivinen linjakkuus, joka on lyhyesti kuvattu yllä. Sen mukaan opetuksen suunnittelu alkaa osaamistavoitteiden määrittelyllä. Tämän jälkeen määritellään keskeinen sisältö eli ydinsisältö ja täydentävä tieto, jonka jälkeen suunnitellaan opetusmenetelmät, joilla on mahdollista päästä tavoitteeseen. Viimeisenä valitaan arviointikeinot, joilla tuetaan oppimista ja osaamistavoitteisiin pääsyä. (Laitinen & Viitanen 2019, 34.)

Täydennyskoulutukset tosin eroavat hiukan kokonaisesta tutkinnosta opetettavan materiaalin laajuuden ja sen osalta, että suurin osa voimankäytön ylläpitokoulutuksen asioista ovat jo tuttuja asioita ja kyseessä on niiden kertaaminen eikä kokonaan uuden oppiminen. Kuitenkin koulutuksia suunniteltaessa on hyvä huomioida, että osaamisvaatimukset, menetelmät, sisällöt ja arviointi tukevat toisiaan. Tällöin siitä vähäisestäkin ajasta, joka näihin koulutuksiin vuosittain myönnetään, on mahdollisuus saada paras hyöty irti.

3 KVALITATIIVINEN SELVITYS TYÖN TARPEELLISUUDESTA JA KEHITYSTARPEISTA

Selvittäessäni lähtökohtia työlle, nousi ensimmäisten asioiden joukossa tarve selvittää nykytilanteen mahdollisia ongelmia. Itselläni oli tietenkin vahva näkemys ylläpitokoulutukseen liittyvistä puutteista ja ongelmista, mutta kyse oli vain subjektiivisesta näkemyksestä. En kuitenkaan tiennyt tämän hetken tarkkaa tilannetta enkä sitä, kuinka muut kouluttajat asian näkevät. Laadullisessa tutkimuksessa pyritään löydöksiin ilman tilastollisia tai muita määrellisiä keinoja (Kananen 2012, 29). Laadullinen tutkimus tuntui luontevalta valinnalta, koska laadullisessa tutkimuksessa ei pyritä tilastollisiin yleistyksiin, vaan pyritään kuvaamaan jotain ilmiötä tai tapahtumaa tai ymmärtämään jotain toimintaa (Tuomi & Sarajärvi 2002, 87).

Määrällinen tutkimus ei mielestäni olisi tullut muutenkaan kysymykseen, koska tutkittavien joukko olisi jäänyt niin pieneksi, ettei siitä olisi voinut tehdä tilastollisia yleistyksiä. Ja toisaalta joukon laajentaminen koskemaan koko maan voimankäytön kenttäkouluttajia ei olisi

auttanut vastaamaan kysymykseen: ”Onko Kanta-Hämeen kenttäjohtoalueen voimankäytön ylläpitokoulutuksissa jotain ongelmia tai parantamisen varaa?” Näin ollen luonteva valinta oli kvalitatiivinen tutkimus.

Laadullisen tutkimuksen tarkoitus on selittää jotain asiaa tai ilmiötä ja sen avainkysymys onkin: ”Mistä tässä on kyse?”. Tiedonkeruun kolme tärkeintä menetelmää mukaan ovat havainnointi, teemahaastattelu ja erilaiset dokumentit (Kananen 2012, 93).

Laadullisen tutkimuksen aineiston keruu voidaan tehdä myös kyselyllä, joka on lähellä haastattelua, mutta ei yhtä joustava kuin haastattelu. Henkilökohtaisessa haastattelussa on mahdollista kysyä kysymyksiä uudelleen, tarkentaa, oikaista väärinkäsityksiä, selventää ilmausten sanamuotoja ja käydä avointa keskustelua haastateltavan kanssa. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 75.)

Olen pyrkinyt huomioimaan laadulliseen tutkimukseen liittyvän tutkijan subjektiviteetin eli sen, että tutkija on tutkimuksensa keskeisin tutkimusväline (Eskola & Suoranta 2003, 210). Ongelmana on laadullisessa tutkimuksessa havaintojen luotettavuus ja puolueettomuus. Tutkija on tutkimusasetelman luoja ja tulkitsija ja materiaalia kerätessään ja sitä tulkitessaan saattaa suodattaa havaintoja omien kokemuksiensa kautta, jolloin tutkimuksen puolueettomuus ja luotettavuus kärsivät (Tuomi & Sarajärvi 2002, 133).

Olen pyrkinyt tutkimuskysymyksiä laatiessani tiedostamaan oman taustani voimankäytön kouluttajana ja olemaan mahdollisimman avoin kaikille esiin nouseville teemoille ja tulkitsemaan niitä mahdollisimman objektiivisesti. Jo pelkän oman taustan, mahdollisen puolueellisuuden ja tutkittavaan asiaan liittyvien omien tietojen ja asenteiden tunnistaminen ja auki kirjoittaminen ennen tutkimuksen tekemistä parantavat tutkimuksen luotettavuutta. (Eskola & Suoranta 2003, 211-212.) Fenomenologis-hermeneuttisessa perinteessä pyritään ratkaisemaan ongelma siten, että tutkijan tulee kirjoittaa auki omat ennakkokäsityksensä ilmiöstä ja tiedostaa ne analyysin aikana. Tässäkin perinteessä myönnetään ongelman vakavuus. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 98.)

Kyselytutkimus

Tein kyselytutkimuksen osalle Kanta-Hämeen kenttäjohtoalueen voimankäytön kenttäkouluttajista. Kyselyä ei suunnattu kaikille kouluttajille, vaan rajasin joukkoa siten, että kysely

suuntautui päällystövastaavalle, pääkouluttajalle, kahdelle kentän kouluttajalle, kahdelle liikennepoliisisektorin kouluttajalle ja kahdelle tutkinnan kouluttajalle. Kaikki vastasivat kyselyyn. Rajasin kyselyä, koska kaikki kouluttajalisenssin omaavat henkilöt eivät toimi aktiivisesti kouluttajana tai eivät muuten osallistu suunnitteluun ja koulutusten valmisteluun ja pitämiseen. Kaikki kyselyyn osallistuneet kouluttajat ovat toimineet useamman vuoden kouluttajina, monet yli kymmenen vuotta. Kyselyn ulkopuolella jäi laskutavasta riippuen 4-6 kouluttajaa. Osalla on virka Hämeessä, mutta he ovat pitkällä virkavapailla muissa tehtävissä, joten jätin myös sellaiset henkilöt ulos kyselystä. Kyse on harkinnanvaraisesta poiminnasta. (Eskola & Suoranta 1998, 61.)

Harkinnanvaraista poimintaa tukee myös seuraava laadullista tutkimusta koskeva kuvaus:

”Täten laadullisessa tutkimuksessa on periaatteessa tärkeää, että henkilöt, joilta tietoa kerätään, tietävät tutkittavasta ilmiöstä mieluusti mahdollisimman paljon tai että heillä on kokemusta asiasta. Tässä mielessä tiedonantajien valinnan ei tule olla satunnaista vaan harkittua ja tarkoitukseen sopivaa.” (Tuomi & Sarajärvi 2002, 87-88.)

Katson kyselyyn osallistuneiden henkilöiden edustavan luotettavasti Kanta-Hämeen kenttäjohtoalueen kouluttajia. Henkilöt ovat anonymisoitu eikä kenenkään vastauksista voida päätellä vastaajaa. Olen valinnassa pyrkinyt poimimaan toisaalta pitkään ja aktiivisesti kouluttajina toimineita sekä uudempia ja aktiivisia kouluttajia eri poliisitoiminnan sektoreilta.

Tämä otanta on tilastollisesti pieni eikä siitä voida tehdä koko maata tai edes koko Hämeen poliisilaitosta koskevia yleistyksiä. Päijät-Hämeen kenttäjohtoalueella voi tilanne olla aivan toinen ja mahdolliset ongelmat toisenlaisia, riippuen paikallisista oloista ja kulttuurista. Tämä ei tosin ole tarpeenkaan, vaan kyselyssä on pyritty selvittämään nimenomaan Kanta-Hämeen kenttäjohtoalueen voimankäytön ylläpitokoulutukseen liittyviä haasteita ja muutostarpeita ja valittu joukko on valtaosa koko perusjoukosta eli kaikista Kanta-Hämeen kenttäkouluttajista.

Kyselytutkimus tehtiin sähköpostikyselynä 18.11.2019 - 27.1.2020 välisenä aikana. Viimeiset vastaukset viipyivät, valtaosa vastasi noin viikon kuluessa. Kyselyssä oli kahdeksan kysymystä, joihin toivottiin vapaita vastauksia koskien poliisilaitoksen järjestämiä vuosittaisia ylläpitokoulutuksia. Kysely sisälsi yhden avoimen kysymyksen: ”Vapaa sana.” Tässä koh-

dassa oli mahdollista tuoda omia näkemyksiään esille asioista, jotka eivät ehkä sopineet mihinkään aiempiin kohtiin. Osa vastaajista vastasivatkin pitkästi ja perustelleen juuri tähän vapaa sana - kohtaan.

Kyselyksi valikoitui sähköpostitse tehty kahdeksan kysymyksen patteri, koska aikataulullisesti olisi ollut käytännössä mahdotonta haastatella kaikki kyselyyn valitut henkilökohtaisesti johtuen vuorotöistä ja henkilöiden asumisesta eri paikkakunnilla. Kuitenkin halusin kyselyssä avoimia vastauksia, koska en varmasti olisi osannut edes kysyä kaikkia asioita tai esittää sopivia väitteitä, joihin olisi pitänyt vastata, vaikka Likert-asteikolla. Kyselyssä kysymykset oli jaettu teemoittain selvittämään, onko nykyisessä koulutuksessa jotain ongelmia tai muutostarpeita ja miten kouluttajat kokevat ylläpitokoulutusten järjestelyt.

Tällaisen tutkimuksen tekeminen kyselynä eikä teemahaastatteluna ei ole täysin ongelmaton. Valmiissa kyselyssä kyselyyn osallistuvan ei ole mahdollista esittää tarkentavia kysymyksiä kysymyksistä tai hän voi joutua tulkitsemaan kysymyksiä tai hänellä olisi jotain kerrottavaa, joka ei sovi oikein mihinkään kysymykseen, jolloin tärkeä viesti saattaa jäädä kokonaan kertomatta. Olen pyrkinyt kyselyssä ottamaan tämän huomioon paitsi kysymysten muodostuksella myös lisäämällä avoimen kysymyksen loppuun. Olen myös alustanut tekemääni tutkimusta ja opinnäytetyötä etukäteen lähetetyllä sähköpostilla, jossa kerroin tavoitteista ja kyselyn tarkoituksesta. Tällä pyrin aktivoimaan vastaanottajia ja kertomaan mahdollisemman paljon taustoja kyselystä, jotta saisin vastaajat kirjoittamaan laadukkaita vastauksia.

Sisällön analyysi ja tulosten raportointi

Laadulliseen tutkimukseen kuuluu olennaisena osana tutkimuksen materiaalin tulkinta.

”Laadullisen aineiston tarkoitus on luoda aineistoon selkeyttä ja siten tuottaa uutta tietoa tutkittavasta asiasta. Analyysillä pyritään aineisto tiivistämään kadottamatta silti sen sisältämää informaatiota; päinvastoin pyritään informaatioarvon kasvattamiseen luomalla hajanaisesta aineistosta selkeää ja mielekästä.” (Eskola & Suoranta 2003, 137.)

Aloitin aineiston käsittelyn perehtymällä ensin laadullisen tutkimuksen sisällönanalyysimenetelmiin. Kirjallisuudessa laadulliseen tutkimukseen sisällönanalyysiin annetaan erilaisia menetelmiä, mutta painotetaan tutkijan omaa roolia aineiston käsittelyssä ja käsittelyn auki kirjoittamisessa. Tutkijan tulee itse näyttää polku alkuperäisestä aineistosta johtopäätöksiin

eli näin ollen luotettavuuden arviointi koskee koko tutkimusprosessia (Eskola & Suoranta 2003, 210-211).

Toteutin kyselyn vastausten purkamisessa aineistolähtöistä sisällönanalyysia. Tämä analyysi voidaan jakaa karkeasti kolmivaiheiseksi prosessiksi, johon kuuluu 1) aineiston redusointi eli pelkistäminen, 2) aineiston klusterointi eli ryhmittely ja 3) abstrahointi eli teoreettisten käsitteiden luominen. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 110-111.)

Ensimmäisessä vaiheessa siirsin kaikkien vastaajien vastukset allekkain kunkin kysymyksen kohdalle siten, että ensimmäisen kysymyksen alla oli kahdeksan vastausta, toisen kysymyksen alla kahdeksan vastausta jne. Värjäsin joka toisen vastuksen punaiseksi, jotta erotan vastaukset toisistaan. Tämän jälkeen aloin käydä ensimmäisen kysymyksen vastauksia läpi ja poimimaan vastauksista kysymyksen kannalta olennaisia sanoja ja vastauksia. Tiivistin kaikkien kysymysten alla olevat kahdeksan vastausta 1-2 lauseeseen. Tässä vaiheessa vertasin lauseita alkuperäisiin vastauksiin, jotta näkisin, onko tulkinnoissani ja alkuperäisissä vastauksissa ristiriitoja (Tuomi & Sarajärvi 2002, 115).

Nyt minulla oli kahdeksan kysymyksen vastaukset tiivistettynä yhteen - kahteen lauseeseen. Seuraavassa vaiheessa aloin tutkia näiden vastausten yhteneväisyyksiä ja eroja.

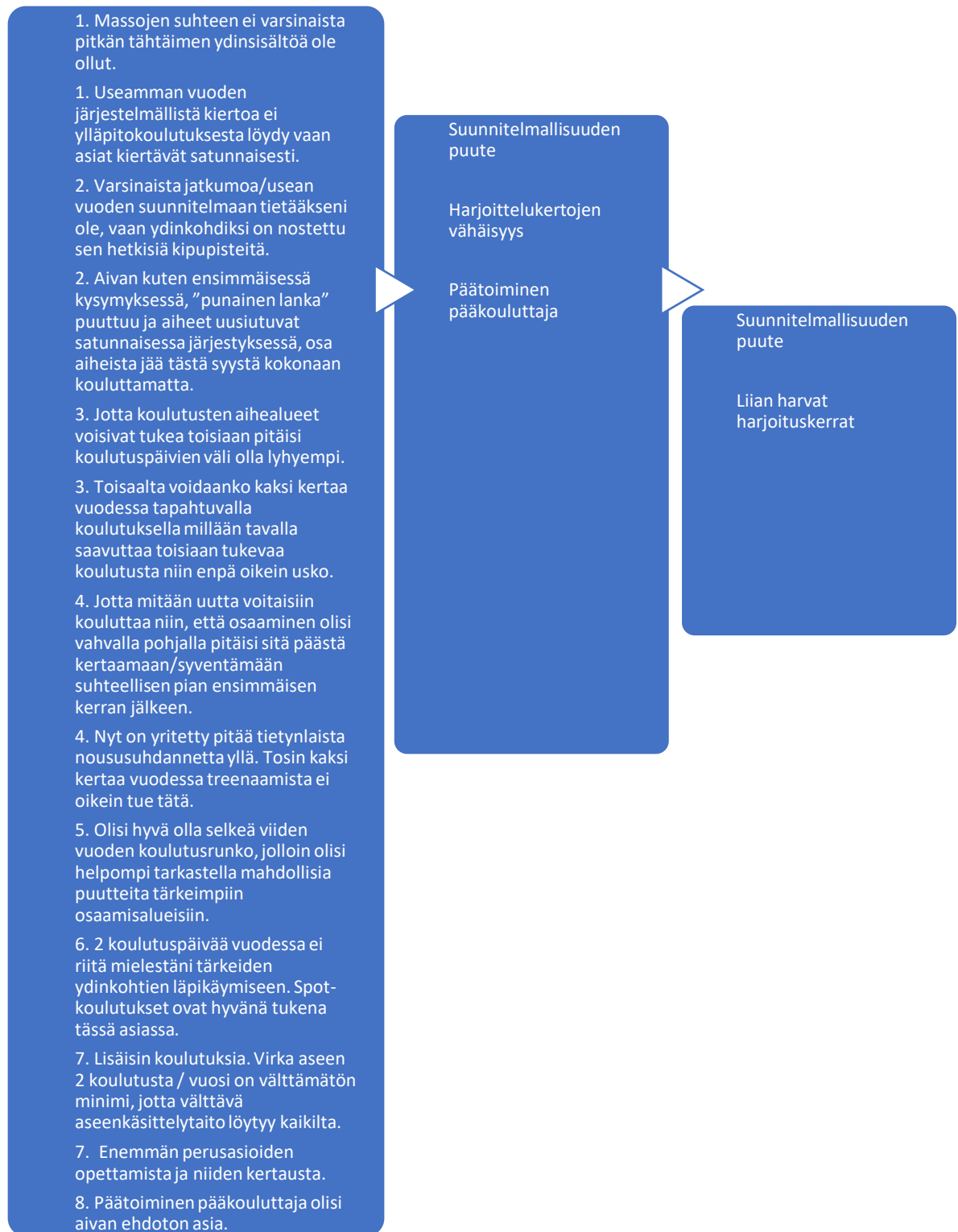
”Aineiston klusterointia seuraa aineiston abstrahointi, jossa erotetaan tutkimuksen kannalta olennainen tieto ja valikoidun tiedon perusteella muodostetaan teoreettisia käsitteitä”. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 114.)

Huomasin pian, että kaikissa vastauksissa toistuivat samat kaksi teemaa, suunnitelmallisuuden puute ja harjoituskertojen vähyys. Jatkoin aineiston typistämistä ja vastausten yhdistelyä näiden käsitteiden alle. Lopputuloksena olivat nämä kaksi käsitettä, suunnitelmallisuuden puute ja harjoituskertojen vähyys. Tähän abstrahoinnissa pyritään, jatkamaan käsitteellistämistä ja yhdistelemään luokituksia, niin kauan kuin se aineiston sisällön näkökulmasta on mahdollista (Tuomi & Sarajärvi 2002, 114).

Kyselyn sisällönanalyysin perusteella päädyin kahteen yläkäsitteeseen, jotka toistuivat jossain muodossa käytännössä kaikissa vastauksissa. Nämä olivat suunnitelmallisuuden puute ja harjoituskertojen vähyys. Kun vertasin näitä yläkäsitteitä alkuperäisiin vastauksiin, en havainnut käsitteissä ja vastauksissa ristiriitoja. Kuviossa 1 on havainnollistettu vastausten käsitteilyä valmiista vastauksista yläkäsitteisiin. Kuvan ensimmäiseen laatikkoon on poimittu

satunnaisia vastauksia eri kysymyksiin, vastauksen edessä oleva numero kertoo kysymyksen, johon on vastattu. Keskimmäisessä laatikossa vastauksia on jo yhdistelty suuremmiksi kokonaisuuksiksi. Viimeisessä laatikossa on keskitetty kaikki kysymykset kahden yläkäsitteen alle. Alla kyselyn kysymykset numerojärjestyksessä:

1. Onko ylläpitokoulutukseen määritelty ydinsisältöä? Ja jos on, minkälaisella aikataululla ydinsisältö on käyty läpi?
2. Onko koulutusten suunnittelussa jatkumoa tai "punaista lankaa"?
3. Tukevatko eri aihealueiden koulutukset toisiaan (ammunta taktiikkaa, fyysinen voimankäyttö taktiikkaa jne.)?
4. Tukevatko aiheet ja opetusmenetelmät (kokonaisuus) uuden oppimista ja kertaamista, onko tätä näkökulmaa huomioitu?
5. Jääkö koulutuksiin katveja eli jääkö vaikka viiden vuoden aikajänteellä jotain ydinasioita kouluttamatta?
6. Toistuvatko voimankäytön ydinsisällöt riittävän usein eri koulutuksissa?
7. Muuttaisitko nykyisiä koulutuksia jotenkin?
8. Vapaa sana.

Kuvio 1. Sisällönanalyysiprosessi. Ensimmäisessä laatikossa suoria lainauksia vastauksista. Toisessa laatikossa vastauksia on typistetty kolmen pääkohdan alle ja kolmannessa laatikossa käsitteitä on tiivistetty kahteen yläkäsitteeseen. (Kuvio: Juha Pirkkalainen)

4 KYSELYN JA TEORIA TIEDON YHDISTÄMINEN KOULUTUKSIIN

Oppimisen tehostaminen

Tämän koko työn tarkoitus on paitsi parantaa laadullisesti ylläpitokoulutuksia luomalla koulutuksiin järjestelmä, jossa tietyt ydinaiheet toistuvat tietyllä syklillä ja tukevat toisiaan, niin myös tuoda nykyisen oppimisteorian mukaisia oppimista edistäviä elementtejä mukaan koulutuksiin. Tarkoituksena on parantaa sekä kattavuutta että oppimista.

Poliisin harjoitukset ja harjoittelukulttuuri juontuvat armeijalta ja ovat jo siten ollut monessa suhteessa hyvin käytännön läheisiä. Monet hyvät käytänteet ovat jo olemassa sisäänrakennettuina poliisin koulutuksissa. Nyt on mahdollisuus tarkastella kriittisesti näitä koulutussisältöjä ja harjoitusten rakennetta, jolloin on mahdollista lisätä oppimista edistäviä elementtejä ja poistaa oppimista haittaavia elementtejä koulutuksista. Koulutuskokonaisuudessa kaiken tulisi rakentua järkevästi ja lomittain, jolloin asioiden oppiminen olisi helpompaa ja ne lomittuisivat isommiksi kokonaisuuksiksi. Tämä tukee konstruktivistista näkemystä tiedon rakentumisesta ja oppimisesta. Samojen asioiden esiintyminen eri yhteyksissä myös tehostaa oppimista.

Tällä hetkellä itse tunnistan mm. seuraavia hyviä elementtejä poliisin ylläpitokoulutuksista: taktiikkaharjoituksissa pyritään luomaan sellainen tehtävä, jossa partio tai yksittäinen suorittaja joutuu työskentelemään osaamisensa ylärajoilla, mutta joka ei kuitenkaan ole liian vaikea (Eteläpelto & Tynjälä 1999, 161). Suorittaja pääsee refleктоimaan omaa toimintaansa heti suorituksen jälkeen perustelemalla omaa toimintaansa, ottamaan kantaa lakipuoleen, oliko tilanne voimankäyttöä vai hätävarjelua ja millä perusteella (Lonka 2014, 54). Suoritusten jälkeen suoritukset puretaan kouluttajan johdolla sosiaalisesti, jolloin muutkin antavat palautetta (Eteläpelto & Tynjälä 1999, 164). Erilaisissa harjoituksissa pyritään ottamaan mahdollisimman hyvin huomioon tilannesidonnaisuus ja siten harjoittelemaan mahdollisimman tai jopa täysin autenttisissa ympäristöissä (Eteläpelto & Tynjälä 1999, 168). Luennot ovat enemmänkin pienryhmätyyppistä keskustelua, kuin puhdasta opettajajohtoista frontaaliopetusta, joka tukee opiskelijoiden aktivointia (Jääskelä ym. 2013, 41).

Itse olen havainnut ja palautteiden kautta saanut tietoa, että koulutuksiin osallistuvat pitävät erityisen arvokkaina harjoitusten purkoa sosiaalisesti, jolloin käydään läpi eri toimintamallien hyviä ja huonoja puolia ja oikeudellista arviota. Moni voimankäyttöön liittyvä asia on

jäsentynyt koulutettaville juuri tässä sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Koulutuksissa otetaan myös huomioon teorian tiedon limittyminen käytännön tietoon, käsitteellistämällä kokemuksia ja käytännön tietoa ja toisaalta käytännöllistetään ja sanallistetaan teorian tietoa. Tällaista teorian ja käytännön tietojen yhdistämistä pidetään keskeisenä prosessina eksperttityöden kehittymisessä (Eteläpelto & Tynjälä 1999, 172-173).

Puhuttaessa poliisin ylläpitokoulutuksista, puhutaan niihin osallistuvista poliiseista ammatillisina, joilla on jo jonkin verran työkokemusta taustalla, osalla vähemmän, osalla kymmeniä vuosia. Näin ollen kaikki poliisialaan liittyvä koulutus on helpompi sitoa johonkin konkreettiseen poliisitehtävään ja näin usein tehdäänkin. Tällä on suuri merkitys henkilökohtaisten merkitysten rakentamisessa ja siten muistamisessa ja oppimisessa. Poliisit ovat koulutuksissa myös keskimääräistä motivoituneempia, koska kyseessä on oman alan taitojen ylläpito ja syventäminen. Voimankäytön koulutus ylipäätään koetaan mielekkäänä toimintana, toisinaan pienen alkuvastustuksen kautta. Tämä alkuvastustus tai ”pelko” koulutusta kohtaan saattaa johtua osalla jännityksestä ja nolatuksi tulemisen pelosta, joka kuitenkin oman kokemuksen ja saamani palautteen perusteella häviää nopeasti ja on aiheeton. Yleisen kokemuksen mukaan voimankäyttökoulutuksesta annetaan jälkikäteen erittäin hyvää palautetta.

Poliisin ylläpitokoulutukset ovat suurimmalta osalta toiminnallisia koulutuksia, jotka pyrkivät viemään autenttisiin ympäristöihin mahdollisuuksien mukaan huomioiden harjoitusturvallisuus ja käytettävissä olevat resurssit. Joitakin koulutuksia pidetään perinteisenä luento-opetuksena kuten toimivalta-asioita. Joitakin harjoituksia pidetään puhtaasti tatamiharjoituksina, joissa harjoitellaan motorisia taitoja kuten fyysistä voimankäyttöä tai ampumista ampumaradalla. Lähimpänä autenttisia olosuhteita ollaan taktiikan harjoituksissa, joissa harjoitellaan erilaisissa olosuhteissa ja paikoissa ns. simulaatioharjoitteluna.

Nämä edellä mainitut tavat ja jaottelut ovat perusteltuja huomioon ottaen kunkin aiheen ja sen mahdollisimman tehokkaan opetuksen. Varmasti olisi autenttisempaa järjestää fyysistä voimankäyttöä, vaikka asuinympäristössä, mutta prosessiekonomisesti se ei olisi tehokasta, koska suorituksia tulisi niin vähän per suorittaja, se sitoisi paljon kouluttajia, sopivien tilojen löytäminen massakoulutuksia varten on haastavaa ja käytetty aika kasvaisi niin suureksi, ettei tällaisen koulutuksen järjestäminen ole järkevää. Koko ajan on siis tarkasteltava, että millä saadaan suurin hyöty mahdollisimman pienellä ja prosessiekonomisella panostuksella huomioiden, että kyseessä on massakoulutus, johon annetaan vuosittain vain tunteja aikaa per suorittaja.

Näitä eri ympäristöissä ja olosuhteissa tapahtuvia eri osa-alueita pyritään kuitenkin nivomaan yhteen koulutuksellisin keinoin. Esimerkkinä seuraava koulutuspäivä: aamu alkaa noin oppitunnin mittaisella luennolla, jossa kerrataan poliisin voimankäytösäännöksiä ja hätävarjelun ja voimankäytön eroja ja rajapintoja. Luento on keskustelevalle ja mukana on todellisia case-tyyppisiä voimankäyttötilanteita oikeusratkaisuineen. Näillä keskusteluilla pyritään varmistamaan, että jokainen on sisäistänyt ja ymmärtänyt voimankäytön ja toimivallan perusasiat. Asiaa tällaisella luennolla on niin paljon ja toisaalta siihen käytettävää aikaa niin vähän, että mikään muu ratkaisu kuin keskustelevalle luento, ei mielestäni kunnolla onnistu.

Luennon jälkeen siirrytään viereiselle ampumaradalle, jossa kerrataan fyysisen voimankäytön partiotoiminnan perushallintaa, tilanteeseen sopivat maahan viennit ja pystyssä ja maassa käsirautojen käyttö. Tämän jälkeen ammuntaosio, jossa ensin helpommasta vaikeampaan, kerrataan turvallinen aseiden käsittely, perusammuntaa ja loppuun sovelletumpaa ammuntaa.

Ammunnan jälkeen lounastauko. Lounastauon jälkeen taktiikkaharjoitus, jossa osallistujat jaetaan kahden hengen partioihin ja puolet ovat alkuun suorittamassa, toinen puoli maali-osastona / seuraajina. Suorittajat saavat tehtävän ja samalla kouluttaja antaa heille joitakin minuutteja aikaa keskustella tehtävästä ja aktivoi suorittajia pyytämällä varautumaan kolmeen erilaiseen mahdolliseen tilanteeseen. Tämä aktivoi suorittajia ja nämä ottavat työmuistinsa käsiteltäväksi voimankäyttöön ja taktiikkaan liittyviä sisäisiä malleja, joka helpottaa päätösten tekemistä itse harjoituksessa. Tehtävän suorittamisen jälkeen partio saa arvioida omaa toimintaansa, jolloin tavoitellaan itsereflektiota ja aktivoidaan metakognitiivisia taitoja. Itsearviointi pyydetään myös vastaamaan kysymyksiin: ”Tekisinkö jotain toisin, mitä ja miksi? Miten perustelet oikeudellisesti toimintasi?” Tämä opettaa arvioimaan omaa toimintaansa ja toisaalta kytkemään teoreettista tietoa käytäntöön ja päinvastoin. Itsearvioinnin jälkeen on kouluttaja- ja vertaisarviointi. Seuraajia on etukäteen pyydetty keskittymään tarkkailussaan johonkin tiettyyn asiaan, vaikka partion varautumiseen, sijoittumiseen, suojan käyttöön, etäisyyteen kohteeseen tai tehtävästä riippuen johonkin muuhun asiaan. Tämä aktivoi myös seuraajia ja auttaa rakentamaan sisäisiä malleja heille.

Kun kaikki ovat suorittaneet, vaihdetaan osia eli tarkkailijoista tulee suorittajia. Heille rakennetaan hiukan erilainen tehtävä, jotta heillä ei ole valmista käsikirjoitusta tehtävälle tullessaan. Tehtävän tulee sisältää joitakin erilaisia ja joitakin samanlaisia elementtejä kuin ensimmäinen tehtävä.

Kun kaikki ovat suorittaneet ja palautteet on annettu, käydään mielikuvaharjoitteluna koko ryhmälle kouluttajajohtoisesti läpi molemmat tehtävät, jotta viimeinen malli, joka aivokuorelle ja hermostoon jää, on mahdollisimman hyvä. Mielikuvaharjoittelun teho perustuu psykoneuromotoriseen mekanismiin, jossa primaarisella aivokuorella olevat peilisolut aktivoituvat, kun ihminen näkee tai ajattelee jotain toimintaa. Hermosto ei sinänsä erottele, tekeekö jonkun liikkeen, ajatteleeko sitä vai näkeekö sen, ero on ainoastaan aktivaation voimakkuudessa ja siinä ettei kuvittelemalla tai näkemällä saa palautetta liikkeen onnistumisesta kineettisen aistimuksen kautta. (Kauranen 2011, 68.)

Tällainen päivä sisälsi siis luentoa, muodollista fyysisen voimankäytön harjoittelua, muodollista ammuntaa sekä taktiikan harjoituksen melko autenttisissa oloissa. Kuitenkin luenolla käytettiin aktivointikeinoina keskustelua, omien kokemusten nostamista keskusteluun, oikeita oikeusratkaisuja. Fyysisessä voimankäytössä harjoiteltiin motoriikkaa, myöhemmin taktiikkaharjoituksessa tämä toistui kiinnimenona ja rautojen käyttönä. Ampumaradalla kerrattiin ase käsittelyä ja perusammuntaa, sovellettua ammuntaa ja ampuma-aseen käyttö oli taktiikan simulaatioharjoituksessa mahdollista, mikäli tilanne niin vaati. Taktiikan harjoitus toimi siis tässä kokoavana harjoitteena, jossa otettiin kaikki osa-alueet mukaan ja luotiin kokonaissuoritus. Tämän lisäksi aktivoitiin sisäisien mallien syntymistä ja vahvistumista ja metakognitiivisten taitojen ja itsereflektion kehittymistä. Lopuksi vielä kerrattiin mielikuvaharjoittelun merkitys ja annettiin sitä kautta työkaluja omaan kehittymiseen.

Uutena vaihtoehtona on viedä osa opetuksesta verkkoon. Ongelmana verkkoon viemisessä on kaiken materiaalin ollessa salassa pidettävää, jolloin tietoturva-asia tulee ratkaista ennen verkkokoulutuksia. Yhtenä vaihtoehtona olisi toimivaltatenttien tai aktivoivien lyhyiden videoiden vienti verkkoon siten, että vaikka vähän ennen koulutuksia osallistujille lähetetään videolinkki sähköpostiin. Videolinkin takana voisi olla muutama fyysisen voimankäytön liike kuvattuna ja tekstitettynä. Tämä voisi aktivoida ja palauttaa asiaa mieleen juuri ennen koulutuksia. Toimivaltatentti voisi olla oikein / väärin tehtävä tentti, jonka tekemiseen ei menisi pitkään, mutta joka palauttaisi mieleen keskeisimmät toimivalta-asiat. Tämä lisäisi kouluttajan työtä, mutta saattaisi säästää lähiopetuksen aikaa ja aktivoida jo ennen koulutusta

koulutettavaa ja palauttaa asiaa mieleen. Tällaista ”etätehtävä” - kulttuuria ei tällä hetkellä poliisissa ole ja sen luomiseen tarvittaisiin vahva tuki päällystöltä ja pitkää pinnaa kouluttajalta, jonka lähettämiä linkkejä ei ensimmäisinä vuosina luultavasti juuri auota.

Koulutusten ilmapiiri

Edellisessä kappaleessa kuvattu koulutuspäivä sisältää useita oppimista tukevia elementtejä. Kuitenkin on syytä painottaa koulutusten ilmapiirin ja tunnelman luomista mahdollisimman positiivisiksi ja salliviksi, jolloin olosuhteet oppimiselle, uuden yrittämiselle ja itsensä ylittämiseksi ovat mahdollisimman suotuisat. Etuna tässä on poliisin kenttäkouluttajajärjestelmä, jossa poliisiyksikön omista työntekijöistä osa on koulutettu toimimaan yksikössä kouluttajana, jolloin kouluttaja ei ole joku kaukainen opettaja, vaan työtoveri, joka tietää tästä asiasta enemmän ja jakaa tietoa muille. Tämä asetelma tukee rentoa ilmapiiriä ja tutulta kouluttajalta on helpompi kysyä, vaikka vähän omasta mielestä tyhmäkin kysymys.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Johtopäätöksiä tässä vaiheessa on sinänsä vaikea tehdä, koska itse koulutuskokonaisuutta ei ole vielä viety poliisilaitokseen eikä sitä ole siten koeponnistettu. Kokonaisuuden koeponnistaminen vaatii vähintään yhden kierron (kolme vuotta), mielellään kaksi-kolme kiertoa. Tässä vaiheessa vasta mielestäni nähdään, onko tällainen suunnitelma hyvä ja kuinka paljon sitä on pitänyt muuttaa muutaman kierron jälkeen. Tosin, suunnitelman tarkoitus on muuntaa kuhunkin tarkoitukseen sopivaksi ja toimia muistilistana, jotta olennaiset asiat käydään läpi kolmen vuoden periodeissa.

Työn merkitys

Työn produktiossa, harjoitussuunnitelma koulutuskortteineen, on saanut hyvän vastaanoton Hämeen poliisilaitokselta ja se otetaan kokeiluun. Aika näyttää, kuinka suunnitelma elää ja jäädäänkö sitä noudattamaan miltä tai miltään osin, mutta yksi sen vahvuus onkin suunnitelman joustavuus.

Produktin mahdollisuudet ja jatkojalostus

Työ on suunnattu Hämeen poliisilaitoksen Kanta-Hämeen kenttäjohtoalueelle ja työtä tukeva tutkimus on tehty tältä pohjalta. Kyseessä ei ole muita poliisilaitoksia koskeva tutkimus. Kuitenkin koulutus on koko maassa melko yhdenmukaista johtuen kenttäkouluttajajärjestelmästä, mitattavista asioista (eri asetyyppien vuosittaiset tasokokeet), poliisin voimankäyttöä säätelevästä voimankäyttö- ja suojavälinemääräyksestä ja käytettävän ajan määrästä.

Missään poliisilaitostason yksikössä ei ole rajattomasti aikaa koulutuksiin, päinvastoin, aikaa koulutuksiin on melko vähän vuosittain, jolloin on pakko keskittyä olennaisiin asioihin.

Koska koulutuksissa ja voimankäytössä yleensä ei ole suurta vaihtelua alueittain, vaan se on melko yhdenmukaista koko maassa, voisi tällaisen yhtenäisen muovautuvan harjoitus suunnitelman käyttöönotto tulla kyseeseen koko maassa. Harjoitus suunnitelma on kuitenkin vain runko, joka ei rajoita erilaisten harjoitusten järjestämistä, vaan sen on tarkoitus turvata kaiken ydinaineuksen riittävän usein tapahtuva kertaus ja varmistaa riittävä taso osaamisessa. Harjoituksia voi lisätä ja niiden paikkaa voi vaihtaa, kunhan kolmen vuoden aikajänteellä tietyt asiat tulee harjoiteltua. Näin suunnitelma on hyvin muovattavissa tai sitä voi noudattaa sellaisenaan harjoituksineen päivineen.

Tämä harjoitus suunnitelma esitellään 2020 järjestettävällä kenttäkouluttajakurssilla yhtenä vaihtoehtona järjestää yksikön ylläpitokoulutus, joten on mahdollista, että jollain aikataululla tämä tai tämän kaltainen suunnittelu yleistyy koko maassa. Tietenkin kaikissa poliisilaitoksissa on erilaisia suunnitelmia koulutuksista, mutta mitään yhtenäistä ja kaikkia laitoksia koskevaa suunnittelua ei ole. Tällainen harjoitus suunnitelma voisi olla vastaus siihen.

Jatkojalostuksena joku voisi opoinnoissaan aikanaan seurata työn vaikutuksia ja tehdä siitä jonkinlaisen seurantatutkimuksen, jossa

6 POHDINTAA

Oman osaamisen kehittyminen

Tähän työhön alkaessani minulla ei ollut tutkimuksen tekemiseen liittyvää menetelmäosaamista enkä oikein edes tiennyt eri tutkimusmenetelmistä. Työn aihe oli minulle jo varhain selvillä ja aloittaessani en ajatellut tarvitsevani työni tarpeen selvittämiseen mitään tutkimusta, minähän tiesin jo tilanteen! Ohjaaja ja kokeneempi kollegani haastoivat minua kuitenkin kysymällä, mistä tiedän ja mistä tiedän, että onko kyse vain omasta mielipiteestäni vai yleisestä mielipiteestä. Joutuessani perustelemaan näkemystäni, huomasin, kuinka heikko perusteluni oli ja tarvetta tutkimukselliselle otteelle todellakin oli, alkutilanteen selvittämiseksi.

Perehdyin ensimmäisenä tutkimuksellisiin menetelmiin ja opinnäytetyöoppaisiin. Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä oli luonteva valinta tähän tutkimukseen, koska tutkittava joukko oli pieni ja toisaalta tutkimuksen lopputulos avoin.

Suurimmat oivallukseni koin työtä tehdessäni, kun perehdyin muistin ja oppimisen rakenteeseen, konstruktivistiseen ajatteluun. Tieto ja muistaminen todellakin on henkilökohtaista ja rakentuu kaiken jo tiedetyn tai luullun varaan ja omia näkemyksiä on työlästä muuttaa. Pystyn allekirjoittamaan tämän näkemyksen ja olen pystynyt muuttamaan pala kerrallaan omaa ajattelua ja hiomaan omaa oppimistyyliäni. Enää en yritä opetella teoriaa ulkoa, vaan pyrin ymmärtämään sitä ja liittämään sitä minulla jo aiemmin olevaan tietoon ja merkityksiin. Näin opinnäytetyön tekeminen on muuttanut omaa toimintaani opiskelussa ja suhtautumisessa tietoon ja oppimiseen.

Jos en olisi joutunut perehtymään konstruktivistiseen ajatteluun, en olisi todennäköisesti joutunut tarkastelemaan omaa ajattelua ja oppimistani kriittisesti, ainakaan tässä aikataulussa. Opinnäytetyön tekeminen on siis hyödyttänyt minua ja kehittänyt ajattelua ja oppimiskykyäni. Toisaalta olen myös kehittynyt opettajana, koska nyt ymmärrän paremmin muistin ja oppimisen toimintaa. Pystyn tietoisesti ottamaan opetukseen mukaan pedagogisia ”koukuja”, jotta opittava asia jäisi mieleen paremmin.

Oman oppimisen ja opettamisen kehittymisen mukana olen kehittynyt myös kriittisessä ajattelussa tiedon ja lähteiden suhteen sekä tieteellisessä kirjoittamisessa. Pystyn arvioimaan lähteiden luotettavuutta ja käyttämään lähteitä melko sujuvasti.

Suurimpana ja tärkeimpänä omassa kehittymisessäni tätä työtä tehdessä katson oman tietoisuuden heräämisen metakognitiivisista tiedoista ja taidoista. Itsensä tarkkailu, säätäminen ja oman oppimisen kehittäminen ovat suurin anti tästä projektista. Koen olevani tietoisempi omista mahdollisuuksistani vaikuttaa itseeni ja omaan oppimiseeni sekä tarvittaessa muuttamaan näkemyksiäni ja oppimaan uutta. Näitä metakognitiivisia taitoja pyrin viemään myös suunnittelemiini koulutuksiin, jotta muutkin saisivat samankaltaisia oivalluksia.

Pohdintaa teorian vaikutuksesta lopulliseen työhön

Poliisin voimankäyttökoulutukset ovat oman poliisiurani aikana kehittyneet selvästi. Kouluttajat ottavat paremmin huomioon oppimisen ja palautteenannon, koulutusten skenaariot

eivät ole ”mahdottomia” suorittaa ja ilmapiiri on keskustelevampaa kuin aloittaessani poliisiurani. En osaa varmaksi sanoa, mistä muutos johtuu. Ehkä poliisiammattikorkeakoulun pitämällä uudemmilla kenttäkouluttajakursseilla on panostettu enemmän pedagogiikkaan ja kehoitettu positiivisempaan lähestymiseen koulutuksissa.

Kuten olen aiemmin työssä maininnut, suuri osa tässäkin työssä esitetyistä opetuksellisista keinoista ja oppimisen tehostamisista on jo olemassa poliisin koulutuksissa, mutta ne ovat siellä osittain tiedostamatta ja perimätietona eivätkä tiedostettuina pedagogisina koukuina. Koen, että tässä työssä olen päässyt enemmän sinuiksi oppimisen ja sen taustalla vaikuttavan teoreettisen tiedon kanssa ja olen pystynyt tuomaan konkreettisia keinoja koulutusten tehostamiseksi koulutuksiin ja samalla perustelemaan tehostamiskeinon taustalla olevan teorian ja mekanismin.

Seuraava kompastuskivi tällä koulutussuunnitelmalla on sen jalkautus poliisin koulutuksiin. Koulutusta kuitenkin tulevat toteuttamaan Kanta-Hämeen kenttäjohtoalueen kouluttajat ja jos he eivät ehdi kunnolla perehtyä tai kokevat muutosvastarintaa suunnitelmaa kohtaan, jää se todennäköisesti toteuttamatta. Näkisin tarpeelliseksi päästä itse henkilökohtaisesti esittelemään suunnitelmaan ja keskustelemaan tekemistäni valinnoista koulutuksissa.

LÄHTEET

- Alajuuma, S. Hakkarainen, A. (2019). Voimankäytön ylläpitokoulutus Kuopion ja Kajaanin poliisiasemilla. Opinnäytetyö. Poliisiammattikorkeakoulu. Poliisi AMK.
- Eskola, J. Suoranta, J. (1998). Johdatus laadulliseen tutkimukseen 6. painos. Gummerus. Jyväskylä.
- Eteläpelto, A. Tynjälä, P. (1999). Oppiminen ja asiantuntijuus - Työelämän ja koulutuksen näkökulmia. WSOY. Juva.
- Hakkarainen, K. Lonka, K. & Lipponen, L. (1999). Tutkiva oppiminen. WSOY. Porvoo.
- Jääskelä, P. Klemola, U. Lerkkanen, M-K. Poikkeus, A-M. Rasku-Puttonen, H. Eteläpelto, A (2013). Yhdessä parempaa pedagogiikkaa. Jyväskylän yliopistopaino. Jyväskylä.
- Kananen, J. (2012). Kehittämistutkimus opinnäytetyönä - kehittämistutkimuksen käytännön kirjoittamisen opas. Tampereen yliopistopaino - Juvenes Print. Tampere.
- Kantola, H. (1989). Suomen olympiakomitea. Suomalainen valmennusoppi - Harjoittelu. Gummerus. Jyväskylä
- Kauranen, K. (2011). Motoriikan säätely ja motorinen oppiminen. Liikuntatieteellisen seuran julkaisu.
- Kupias, P. Peltola, R. (2019). Oppiminen työssä. Gaudeamus Oy, Printon Trükikoda. Tallinna.
- Laitinen, M. Viitanen, K. (2019). Ops-opas - käsikirja osaamisperustaiseen opetussuunnitelmatyöhön. Poliisiammattikorkeakoulu. Tampere.
- Lonka, K. (2014). Oivaltava oppiminen 2. painos. Kustannusosakeyhtiö Otava. Helsinki.
- Paane-Tiainen, T. (2000). Oppijaksi aikuisena. Oy Edita Ab. Helsinki
- Poikelus, E. (2005). Osaaminen ja kokemus. Tampereen yliopistopaino Oy - Juvenes Print. Tampere.
- Poliisiammattikorkeakoulun verkkosivut, katsottu 17.4.2020, https://www.poliisiamk.fi/amk/koulutus_ja_opiskelu/tutkinnon_rakenne
- Poliisilaki 22.7.2011/872
- Salakari, H. (2007). Taitojen opetus. Saarijärven Offset. Saarijärvi.

Sandström, M. Ahonen, J. (2011). Liikkuva ihminen - aivot, liikuntafysiologia ja sovellettu biomekaniikka. Otavan Kirjapaino Oy. Keuruu.

Sisäministeriön asetus poliisin voimakeinoista sekä kulkuneuvon pysäyttämisestä 245/2015

Tuomi, J. Sarajärvi, A. (2002). Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi 2. painos. Gummerus. Jyväskylä.

Tynjälä, P. (1999). Oppiminen tiedon rakentamisena. Konstruktivistisen oppimiskäsityksen perusteita. Kirjayhtymä oy. Helsinki.

Vuorinen, I. (1993). Tuhat tapaa opettaa 6. painos. Vammalan kirjapaino Oy. Vammala.

7 LIITTEET

LIITE 1

KYSELY

Pyydän hetkeksi perehtymään kysymyksiin ja vastaamaan mahdollisimman pitkästi ja kuvailevasti, toki joku järki mukana.

Minulla on suunnitteilla opinnäytetyö amk-muunto-opintoihin liittyen, jossa pyrin tyypistämään amk-voimankäyttökoulutuksen 3-4 vuoden mittaiseen kiertoon, jossa toistuisivat ydinasiat joko vuosittain tai ainakin kerran tuon syklin aikana ja siten, että koulutusten aiheet ja menetelmät tukisivat toisiaan ja oppimista. Tästä paketista olisi siis tarkoitus tulla voimankäytön ylläpitokoulutusten runko virassa oleville poliiseille. Tässä paketissa ei ole huomioitu erityisryhmiä tai muuta aseistusta kuin virka-ase.

Teoreettisena viitekehyksenä minulla tulee olemaan taidon oppiminen ja ylläpito aikuisena. Tästä teoreettisesta viitekehyksestä yritän poimia niitä tehostuksia tuohon ylläpitokoulutukseen oppimisen teorioita hyödyntäen.

Tämän lyhyehkö kyselyn tarkoitus on alkukartoituksena selvittää, onko tällaiselle uudistukselle edes tarvetta. Jos kaikki on hyvin ja mietitty jo valmiiksi, teen jotain muuta oppariksi.

Jos työille on tarvetta, teen koulutuspaketin, jota voidaan noudattaa sellaisenaan tai karkeammin, jolloin tehdään oma koulutuskortti annetun aiheen pohjalle. Tällöin kaikki voimankäyttöön liittyvät ydinsäamiset tulisi kerrattua muutaman vuoden välein ja paketti jatkuisi tarpeellisilla viilauksilla toistaiseksi.

1. Onko ylläpitokoulutukseen määritelty ydinsisältöä? Ja jos on, minkälaisella aikataululla ydinsisältö on käyty läpi?
2. Onko koulutusten suunnittelussa jatkumoa tai "punaista lankaa"?
3. Tukevatko eri aihealueiden koulutukset toisiaan (ammunta taktiikkaa, fyysinen voimankäyttö taktiikkaa jne.)?
4. Tukevatko aiheet ja opetusmenetelmät (kokonaisuus) uuden oppimista ja kertautamista, onko tätä näkökulmaa huomioitu?
5. Jääkö koulutuksiin katveja eli jääkö vaikka viiden vuoden aikajänteellä jotain ydinasioita kouluttamatta?
6. Toistuvatko voimankäytön ydinsisällöt riittävän usein eri koulutuksissa?

7. Muuttaisitko nykyisiä koulutuksia jotenkin?
8. Vapaa sana.